

ÚSTREDNÝ KONTROLNÝ
A SKÚŠOBNÝ ÚSTAV
POĽNOHOSPODÁRSKY
V BRATISLAVE

Poznávanie vybraných druhov karanténnych škodcov Únie

Odbor ochrany rastlín

Odborní garanti: Ing. Ivana Bugriová, Ing. Stanislav Barok

Prednášajúci: Ing. Mária Červenková, Mgr. Silvia Pečková

Legislatíva a pojmy

2016/2031 NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín - ZDRAVIE RASTLÍN

Karanténni škodcovia Únie sú škodcovia, ktorí sa nevyskytujú na vymedzených územiach EÚ, majú potenciál na preniknutie, usídlenie a šírenie. Sú zaradení do zoznamu v **Prílohe č. II. VN KOM EÚ 2019/2072**.

- PRÍLOHA II - ZOZNAM KARANTÉNNYCH ŠKODCOV ÚNIE S PRÍSLUŠNÝMI KÓDMI

Prioritní karanténni škodcovia Únie sú škodcovia, ktorí majú najzávažnejší hospodársky, environmentálny a sociálny vplyv.

- DELEGOVANÉ NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2019/1702
  - zoznam 20 prioritných škodcov Únie
  - vhodné podmienky k preniknutiu, usídleniu a šíreniu na území Slovenskej republiky má **16 prioritných škodcov**

- Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum v spolupráci s ÚKSÚP-om pripravilo podrobné popisy niektorých druhov prioritných škodcov: NPPC - popisy prioritných škodcov

Karanténny škodca pre chránenú zónu

- **Chránená zóna** je určité vymedzené územie Únie, na ktorom sa nevyskytujú karanténni škodcovia, ktorí sa vyskytujú na iných územiach Únie. Ich výskyt by mal na danom území neprijateľný hospodársky, sociálny alebo environmentálny vplyv.
- **Slovensko je chránená zóna pre bakteriózu Erwinia amylovora**

Zoznam 16 prioritných škodcov, ktorí majú potenciál usídlit' sa na území Slovenskej republiky

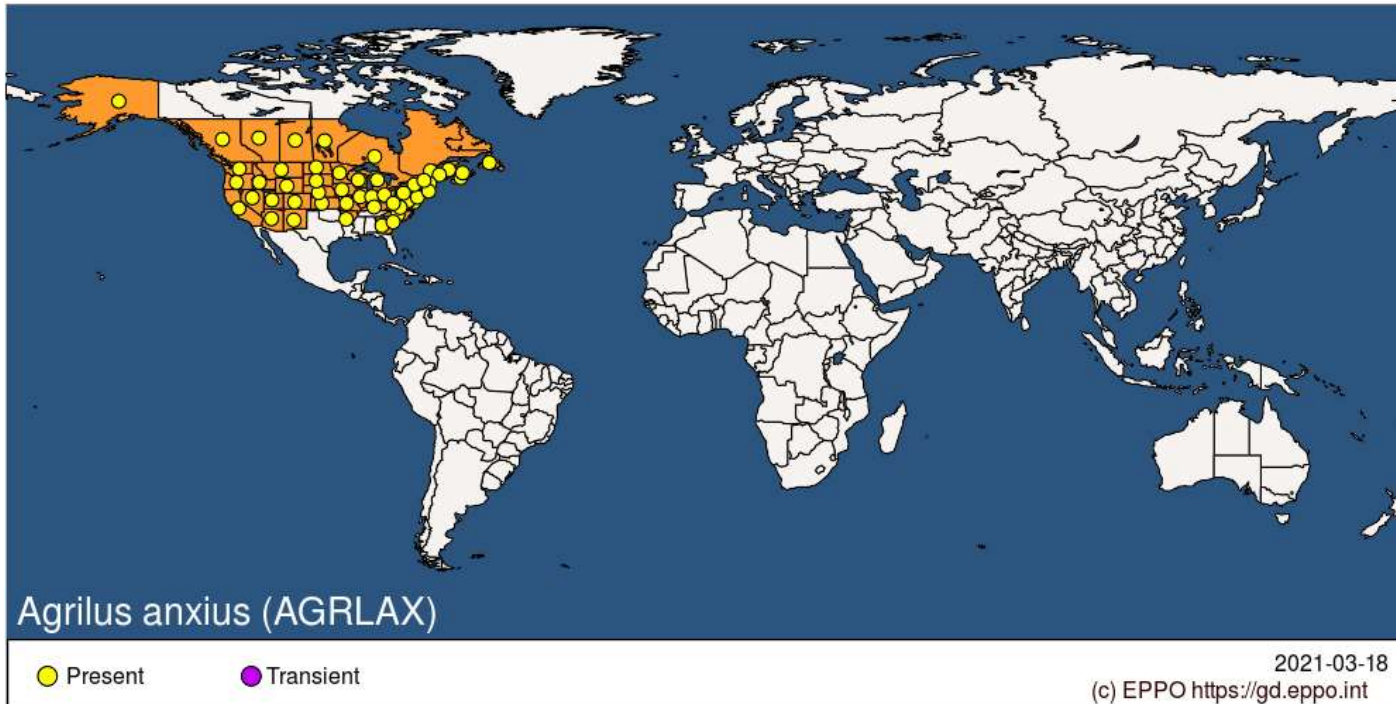
P.č.	Škodlivý organizmus
1.	<i>Agrilus anxius</i>
2.	<i>Agrilus planipennis</i>
3.	<i>Anoplophora glabripennis</i>
4.	<i>Anoplophora chinensis</i>
5.	<i>Anthonomus eugenii</i>
6.	<i>Aromia bungii</i>
7.	<i>Bactericera cockerelli</i>
8.	<i>Bactrocera dorsalis</i> (syn. <i>Dacus dorsalis</i>)

P.č.	Škodlivý organizmus
9.	<i>Bursaphelenchus xylophilus</i> (háďatko borovicové)
10.	<i>Conotrachelus nenuphar</i>
11.	<i>Dendrolimus sibiricus</i> (priadkovec)
12.	<i>Popillia japonica</i>
13.	<i>Rhagoletis pomonella</i>
14.	<i>Spodoptera frugiperda</i>
15.	<i>Thaumatotibia leucotreta</i>
16.	<i>Xylella fastidiosa</i>

Agrilus anxius krasoň brezový [AGRLAX]

Zemepisné rozšírenie:

Dospelec *Agrilus anxius*

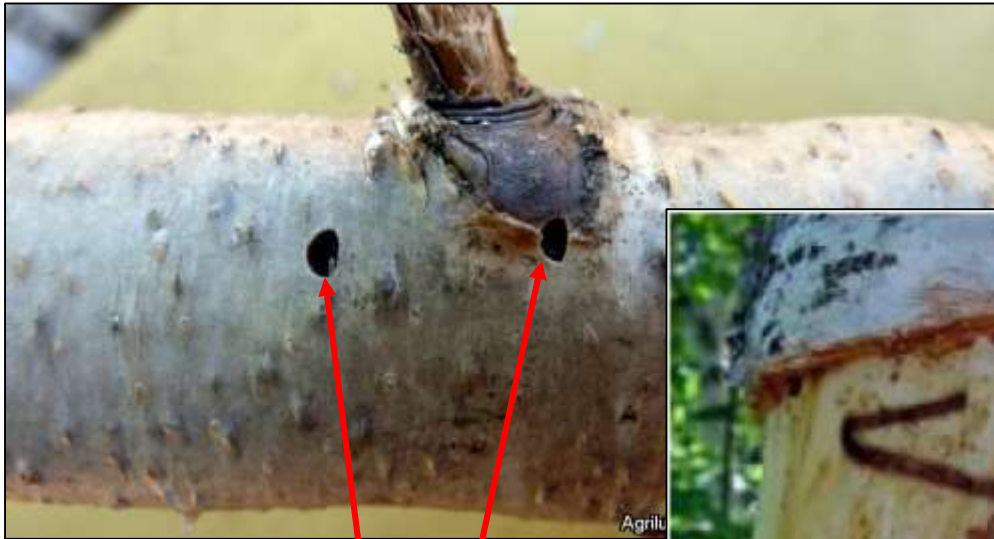
V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje**.

Agrilus anxius (krasoň brezový) [AGRLAX]

Hlavný hostiteľ:	rod breza
Čo sa kontroluje:	kmeň a hlavné spodné konáre do maximálnej možnej výšky
Obdobie pozorovania:	najmä máj až september

Výletové otvory

Esovité chodbičky – prítomnosť lariev

Symptomatické prejavy:

- **žltnutie** a **opadávanie** listov napadnutých hostiteľských rastlín,
- odumieranie vetiev až celých stromov.
- dospelce v kôre vytvárajú **otvory v tvare písmena D**
- na mieste otvorov niekedy vznikajú **malé nádorčky**
- **larvy** vytvárajú **dlhé esovito zahnuté chodbičky**, ktoré sa s rastom lariev rozširujú a sú naplnené hnedými pilinami a trusom
- **napadnutie** postupuje **zdola stredom koruny**.

Agrilus anxius (krasoň brezový) [AGRLAX]

Opis škodlivého organizmu:

Larvy:

Belavé sfarbenie, dĺžka 8-25 mm s plochou hlavou, ktorá je väčšia ako telo.

Kukly:

Smotanovo-biela farba, postupným vývojom tmavnú na bronzovo-čiernu farbu.

Dospelé jedince:

Objavujú sa od mája do polovice júla. Majú valcovitý tvar, sú úzke a medeno-bronzovo kovové sfarbené. Dĺžka 7-12 mm. Samičky kladú vajíčka jednotlivo alebo v skupinách v štrbinách kôry. Životný cyklus trvá 1 – 2 roky.

1635104

Agrilus anxius (krasoň brezový) [AGRLAX]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika
v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie ÚKSÚP prostredníctvom príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín – KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

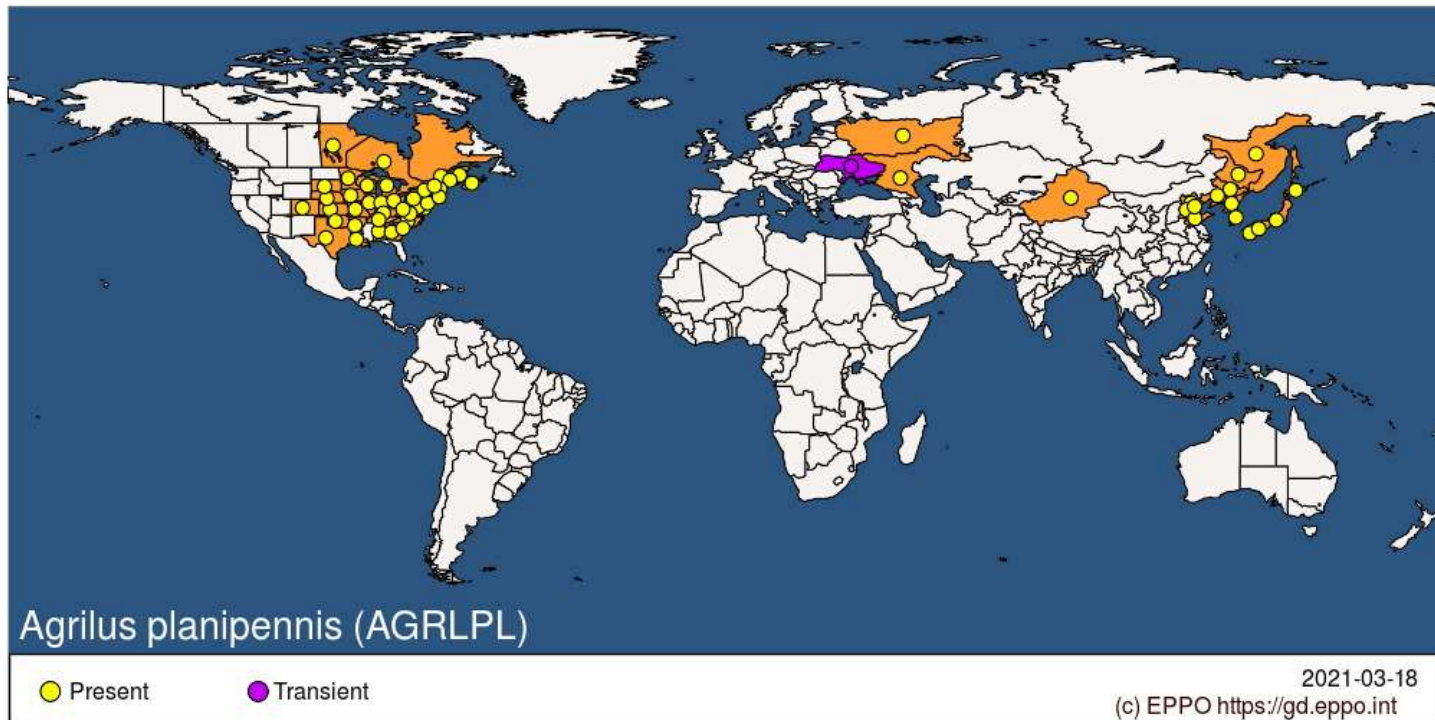
Krasoň brezový - NPPC
Krasoň brezový - EPPO Global
Database

Agrilus planipennis (krasoň jaseňový) [AGRLPL]

Zemepisné rozšírenie:

Dospelc *Agrilus planipennis*

V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje**.

Agrilus planipennis (krasoň jaseňový) [AGRLPL]

Hlavný hostiteľ:	rod jaseň
Čo sa kontroluje:	kmeň a hlavné spodné konáre do maximálnej možnej výšky
Obdobie pozorovania:	najmä máj až september

Symptomatické prejavy:

- **Žltnutie a opadávanie listov**
- **larválne diery v lyku naplnené trusom** v larválnych dierach **tvorba kalusového pletiva** (5-10 cm).
- Výletové **otvory v tvare písmena D** (s priemerom 3 – 4 mm).
- Neskôr **odumieranie konárov i celých stromov**.
- **Škodca sa spočiatku lokalizuje v horných častiach koruny stromov**.

Esovito zahnuté chodbičky

Výletové otvory

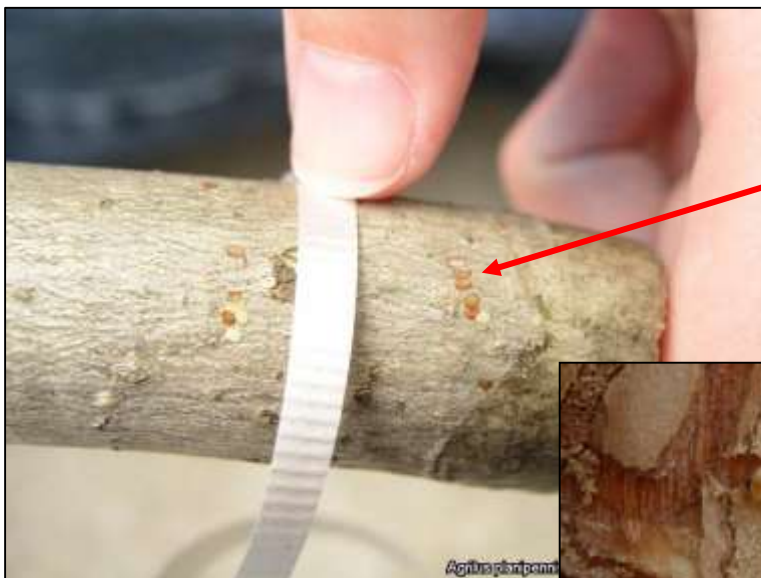

Agrilus planipennis (krasoň jaseňový)

[AGRLPL]

Vajíčka

Larva

Dospeliec

Opis škodlivého organizmu:

Larvy:

- Prenikajú cez kôru do lyka, vytvárajú esovite zahnuté chodbičky dlhé 26 až 32 mm smerujúce do dreva.

Kukly:

- Kuklenie prebieha v apríli až v máji.

Dospelé jedince:

- Aktivita od polovice mája do júla (od 6 do 17 hodiny), najmä za teplých a slnečných dní. Živia sa listím. Vyliahnuté dospelce zostávajú pod kôrou 1-2 týždne. Dospelce sú 7,5 – 15 mm dlhé a 3,1-3,4 mm široké. Telo je úzke a pretiahnuté, medeno-zelenej farby s kovovým leskom. Majú veľké oči, nepravidelného tvaru a čiernej alebo medenej farby.

Agrilus planipennis (krasoň jaseňový) [AGRLPL]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika

v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie** ÚKSÚP prostredníctvom **príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

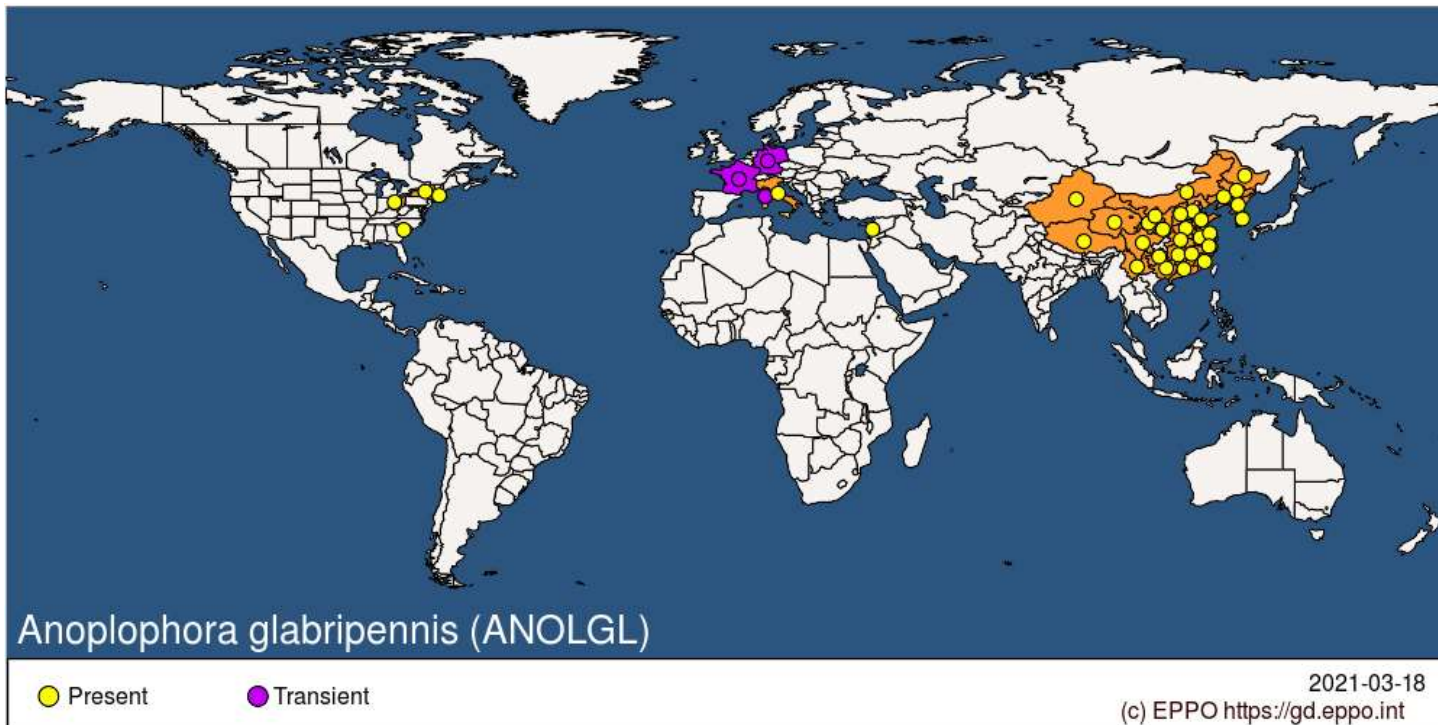
Krasoň jaseňový - NPPC
Krasoň jaseňový - EPPO Global
Database

Anoplophora glabripennis (fúzač ázijský) [ANOLGL]

Zemepisné rozšírenie:

Dospelc *Anoplophora glabripennis*

V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje.**

Anoplophora glabripennis (fúzač ázijský) [ANOLGL]

Hostiteľské druhy rastlín:	javor, pagaštan, albízia, jelša, breza, budleja, hrab, brestovec, cercidovník, lieska, hlošina, buk, jaseň, ibištek, jeseňovec, jabloň, melia, moruša, platan, topol', slivka, hruška, dub červený, agát, vrba, sofora, jarabina, lipa, brest.
Obdobie pozorovania:	apríl až november

Symptomické prejavy:

- Larva vyžiera chodbičky v kambiu. Následne sa zavrtava do dreva. Neskôr sú v dreve viditeľné široké oválne chodby, ktoré môžu byť ku koncu vývoja lariev až 3 cm široké. Následkom žeru lariev stromy odumierajú alebo slabnú, môžu byť napadnuté sekundárnymi škodcami.

- Dospeliec vylieza kruhovým výletovým otvorom.

- **Charakteristickým symptómom je prítomnosť drevených triesok v mieste žeru lariev a výletových otvorov.**

*Výletové
otvory*

Anoplophora glabripennis (fúzač ázijský) [ANOLGL]

Opis škodlivého organizmu:

Larvy:

- Je žlto belavá, má zreteľne článkované telo, beznohá a dorastá až do 5 cm. Má silné hryzadlá.

Dospelé jedince:

- Dorastajú do 2,5-3,5 cm, sú čierne s nepravidelnými belavými škvrnami na krovkách.

- Úžerný žer prebieha na listoch, pupencoch a mladej kôre.

- Samička kladie priemerne 32 vajíčok, pričom vajíčka sú kladené jednotlivo do pripravených jamôk v kôre. Dospeliec vylieza kruhovým výletovým otvorom s priemerom 1 – 1,5 (2) cm.

Vajíčko

Larva

Dospeliec

Anoplophora glabripennis (fúzač ázijský) [ANOLGL]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika
v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie** ÚKSÚP prostredníctvom **príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

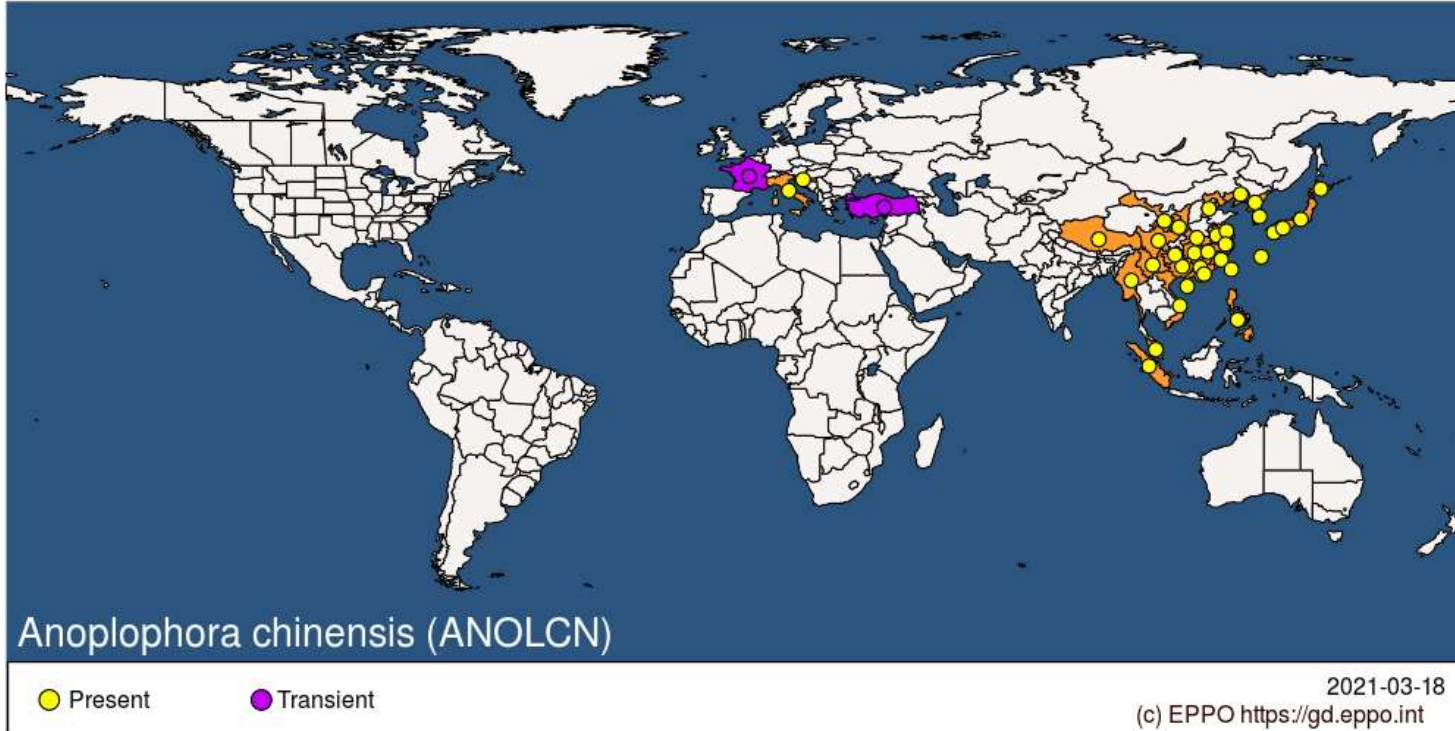
Fúzač ázijský - EPPO Global
Database

Anoplophora chinensis (fúzač čínsky) [ANOLCN]

Zemepisné rozšírenie:

Samička *Anoplophora chinensis*

V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje.**

Anoplophora chinensis (fúzač čínsky) [ANOLCN]

Hostiteľské druhy rastlín:

javor, pagaštan, jelša, breza, hrab, citrónovník, drieň, lieska, skalník, hloh, buk, lagerstrémia, jabloň, platan, topoľ, *Prunus laurocerasus*, hruška, ruža, vrbá, brest

Obdobie pozorovania:

apríl až november

Výletové otvory

Symptomatické prejavy:

- Následkom žeru lariev stromy odumierajú alebo sú oslabené a môžu byť napadnuté sekundárne inými škodcami.
- Charakteristickým symptómom je **prítomnosť drevených triesok v mieste žeru lariev a pri výletových otvoroch.**
- Príznaky napadnutia sú viditeľné predovšetkým na báze kmeňa a na koreňoch.

Miesta po kladení vajíčok

Anoplophora chinensis (fúzač čínsky) [ANOLCN]

Larva

Dospelec

Opis škodlivého organizmu:

Vajíčko:	- 5 – 7 mm, šedobiele, podlhovasté, na koncoch mierne vyduté, pred liahnutím sa sfarbuje do žltohneda.
Larva:	- sploštená, krémovo biela, zreteľne článkované telo. Je beznohá a dorastá až do 5 cm. Má silné hryzadlá, na predohrudi hnedú škvrnu.

Opis škodlivého organizmu:

Kukla:	- je zo začiatku belavá, neskôr žltkastá, pričom dorastá do dĺžky asi 3 cm.
Dospelé jedince:	- dorastajú do 2,5 – 3,5 cm, sú čierne s nepravidelnými belavými škvrnami na krovkách. Samci sú zvyčajne menší s dlhšími tykadlami. Vyliahnutá larva sa najskôr prehrýzava kôrou, pričom vytvára chodbičky v kambiu. Následne sa zavrtava do dreva. Neskôr sú v dreve viditeľné široké oválne chodby, ktoré môžu byť ku koncu vývoja lariev až 3 cm široké. Dospelec vylieza kruhovým výletovým otvorom s priemerom 1 – 1,5 (2) cm.

Anoplophora chinensis (fúzač čínsky) [ANOLCN]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika

v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie ÚKSÚP prostredníctvom príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

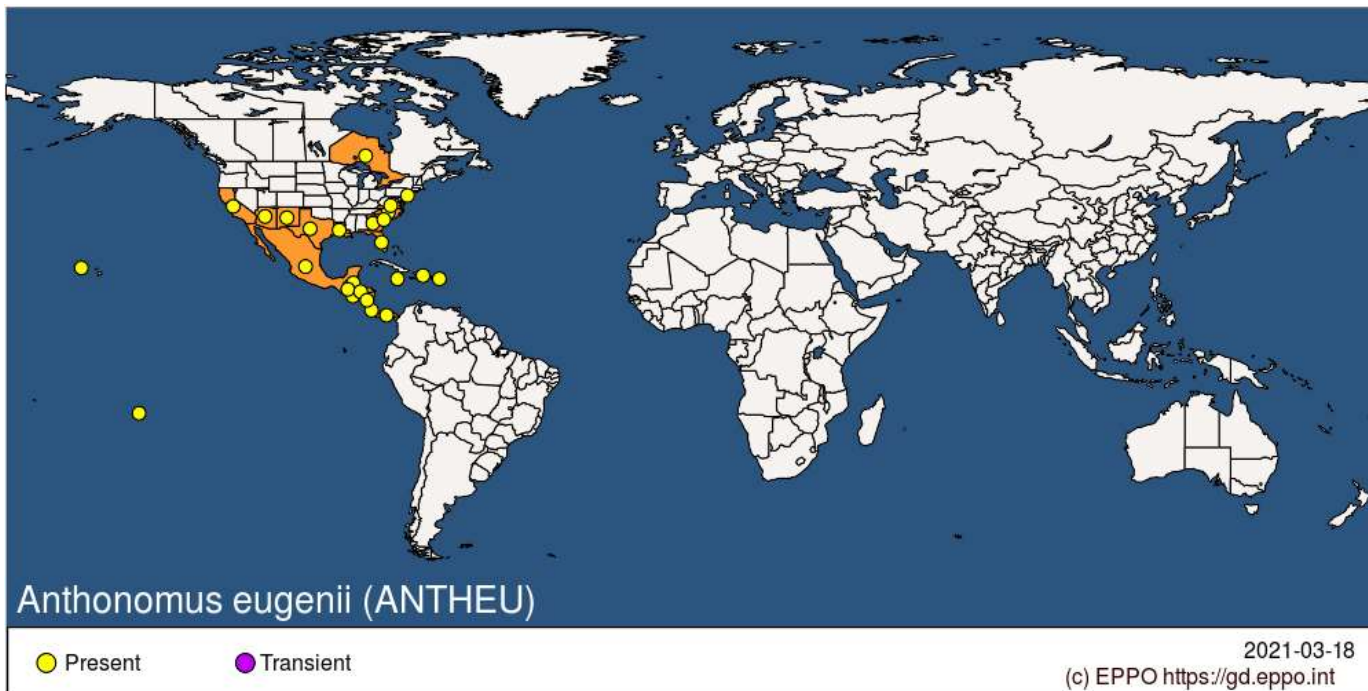
Fúzač čínsky - leták ÚKSÚP
Fúzač čínsky - EPPO Global Database

Athonomus eugenii (kvetovka papriková) [ANTHEU]

Zemepisné rozšírenie:

Dospelec *Anthonomus eugenii*

V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje**.

Athonomus eugenii (kvetovka papriková) [ANTHEU]

Hlavný hostiteľ:	paprika ročná, paprika kríčkovitá, niektoré voľne žijúce druhy z rodu <i>Capsicum</i> spp., druhy z čeľade Ľuľkovité, baklažán, divé formy druhov rodu <i>Solanum</i> spp.
Čo sa kontroluje:	paprika a baklažány
Obdobie pozorovania:	najmä máj až september

Vpichy na kvetoch

Jazvy na plodoch po kladení vajíčok

Kruhový otvor

Poškodenie plodu

Symptomické prejavy:

- Skorými príznakmi sú **malé otvory v nezrelých plodoch a malé kruhové alebo oválne otvory (2-5 mm) na listoch.**
- Požer lariev môže viesť **k zmene farby a deformácii plodu.** Po rozrezaní napadnutého plodu sú **viditeľné príznaky po požere a prítomnosť samotnej larvy.** V prípade nedostatku plodov a kvetov sa **dospelce živia listami alebo stonkami** hostiteľských rastlín bez toho, aby spôsobili značné škody.

Athonomus eugenii (kvetovka papriková) [ANTHEU]

Opis škodlivého organizmu:

Larvy:

- Živia sa semenami a pletivami v rastúcich plodoch.

Dospelé jedince:

- Vyskytujú sa v každom mesiaci roka s výnimkou decembra a januára. Živia sa listami a kvetmi. Dospeliec je čierny, 3 mm dlhý a 1,5 – 1,8 mm široký.

Dospeliec

Dospeliec

Dospeliec na feromónovom lapači

Larva

Athonomus eugenii (kvetovka papriková) [ANTHEU]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika

v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie ÚKSÚP prostredníctvom príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

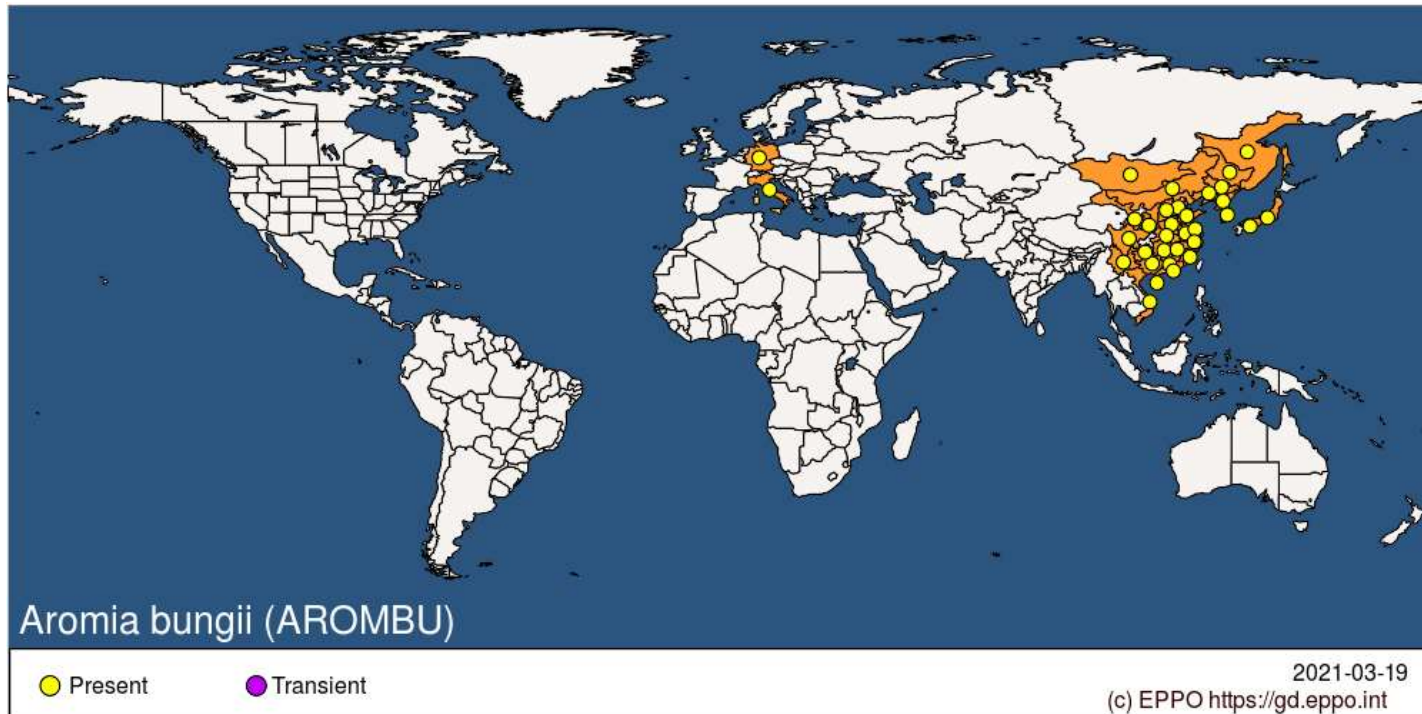
Kvetovka papriková - NPPC
Kvetovka papriková - EPPO Global
Database

Aromia bungii (fúzač)

[AROMBU]

Zemepisné rozšírenie:

Dospelc *Aromia bungii*

V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje**.

Aromia bungii (fúzač) [AROMBU]

Hlavný hostiteľ:	rod <i>Prunus</i> (čel'ad' <i>Rosaceae</i>), najmä broskyne, marhule, v menšej miere slivky a čerešne <u>s výnimkou vavrínovca lekárskeho (<i>Prunus laurocerasus</i> L.)</u> .
Čo sa kontroluje:	Vizuálna kontrola všetkých druhov rodu <i>Prunus</i>
Obdobie pozorovania:	najmä máj až september

Prítomnosť larvy

Symptomatické prejavy:

- Dochádza k **strate produkcie ovocia** a **oslabeniu stromov**.
- **Tvorba výstupných otvorov**.
- Škodca nenapáda korene.

Mŕtvy strom - od poškodenia

Aromia bungii (fúzač) [AROMBU]

Larva

Dospelc

*Samček (vľavo)
a samička (vpravo)*

Opis škodlivého organizmu:

Larvy:

- Škodí iba larvy. Hmyz prezimuje v rôznych larválnych štádiách.

Vajíčka:

- Sú kladené do kôry na kmeni a hlavných konároch na začiatku júla a liahnu sa po 8-9 dňoch (v polovici júla).

Dospelé jedince:

- Čierne fúzače, dlhé približne 40 mm s lesklými krovkami a výrazne červeným štítom. Objavujú sa od konca júna do začiatku augusta. Dospelce vylučujú zvláštny pach proti prirodzeným nepriateľom. Preletia len pomerne krátke vzdialenosti. Vajíčka sú kladené do kôry na kmeni a hlavných konároch na začiatku júla.

Aromia bungii (fúzač) [AROMBU]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika

v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie ÚKSÚP prostredníctvom príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

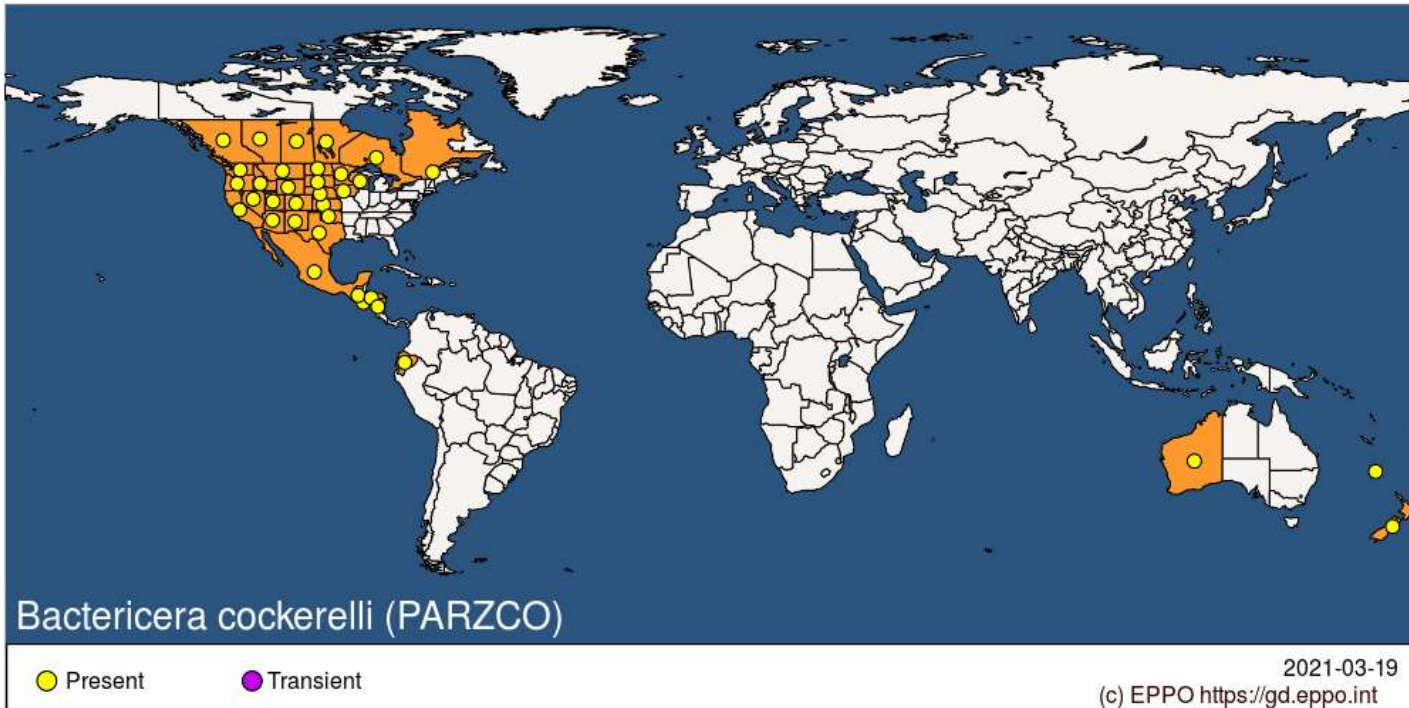

Fúzač - leták ÚKSÚP
Fúzač - EPPO Global Database

Bactericera cockerelli [PARZCO]

Zemepisné rozšírenie:

Dospelc *Bactericera cockerelli*

V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje.**
Vektor baktérie *Candidatus Liberibacter solanacearum*.

Bactericera cockerelli [PARZCO]

Hlavný hostiteľ:	zemiaky, rajčiaky, paprika, baklažán, tabak, Ľuľkovec zlomocný, machovka, goji, pupenec roľný, batát
Obdobie pozorovania:	jún až september

Symptomické prejavy:

- charakteristické príznaky napadnutia na *nadzemných častiach zemiakov a rajčiakov* sú **spomalený rast, vzpriamenosť nových listov, chloróza, fialovenie mladých listov, skracovanie a zhutňovanie listov, stáčanie listov smerom nahor pozdĺž celej rastliny, skrútené a zhrubnuté terminálne internódiá, množstvo malých, nízko kvalitných plodov.**

- **listy sú pokryté belavými kôpkami lepkavej medovice.**

- symptómy na **podzemných častiach** zahŕňajú veľké množstvo **maličkých zdeformovaných hlúč.** Ďalšie symptómy na hlúčach zemiakov súvisia s prenášaním *Candidatus liberibacter solanacearum* - odumieranie stolonov, zhnednutie cievnych zväzkov, tmavé nevzľadné pružky na reze hlúčou.

Príznaky na zemiakoch

Symptómy na paprike

Bactericera cockerelli [PARZCO]

Opis škodlivého organizmu:

Vajíčka:	Kladené jednotlivo , prevažne na vrchnej alebo spodnej strane listu , zvyčajne pri okraji listu. Vajíčka sú oválne , nesené na tenkých stopkách , ktoré pripájajú jeden koniec vajíčka k listu. Spočiatku sú bledožlté, neskôr tmavožlté až oranžové .
Larvy:	Nymfy sa väčšinou nachádzajú na spodnej strane listu , preferujú tienisté lokality a počas celého vývoja ostávajú sedavé. Larvy aj dospelé jedince produkujú veľké množstvo belavých kôpok lepkavej medovice . Larva je pri pohľade zhora elipsovité , z profilu veľmi sploštená . Mladé larvy sú oranžové, neskôr žlto-zelené a dospelé sú zelené .
Dospelce:	Malé, merajú okolo 2,5-2,75 mm. Veľmi sa podobajú na malé cikády, pretože majú zložené krídla pozdĺž tela do tvaru strechy. Majú 2 páry čírych krídel, predný pár je väčší ako zadný. Tykadlá sú dlhé ako hrud'. Sfarbenie tela je spočiatku bledozelené , neskôr tmavne až čierne . Na hlave a hrudníku má biele alebo žlté pásiky a belavé pásiky na prvom a poslednom segmente bruška . Sú aktívne, vedia dobre lietať a v prípade nebezpečia ihneď odskočia .

Vajíčka

Larva

Mladý dospelce

Dospelce

Bactericera cockerelli [PARZCO]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika
v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie ÚKSÚP prostredníctvom príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

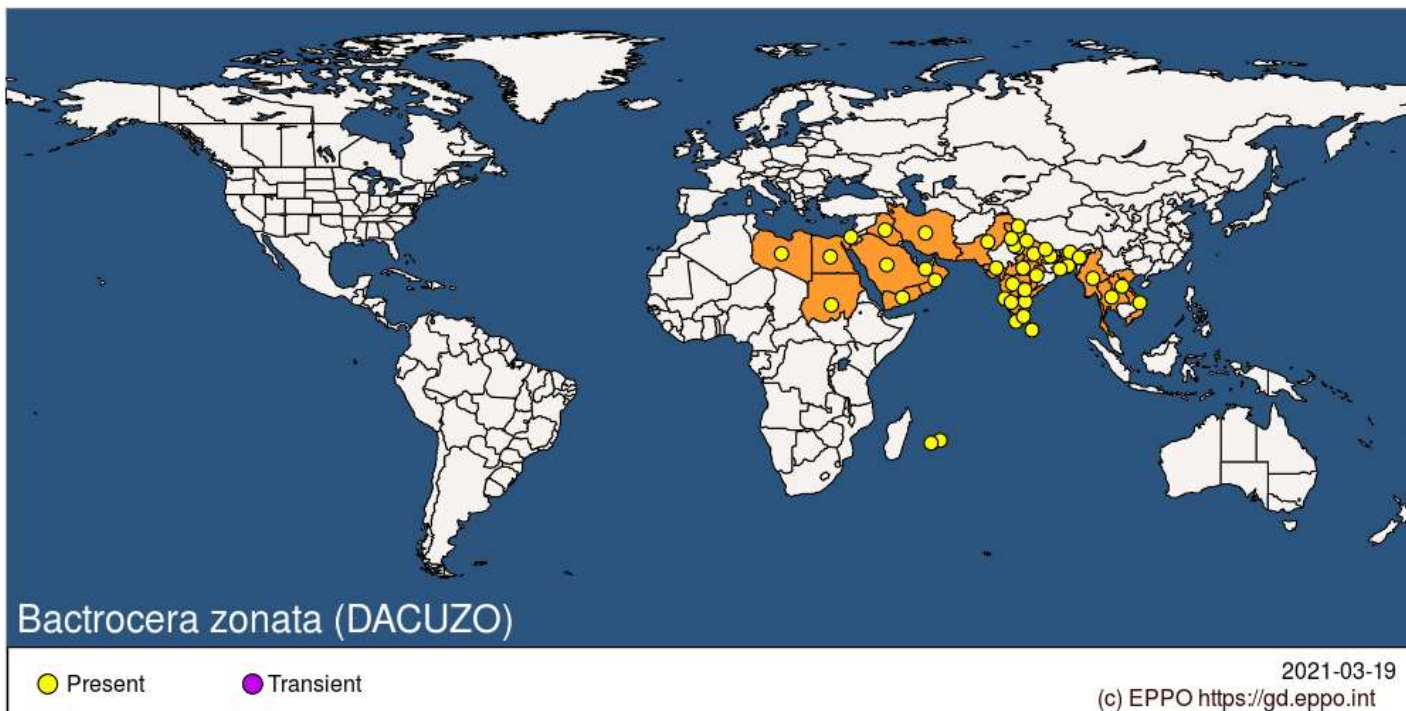
**Bactericera cockerelli - EPPO Global
Database**

Bactrocera dorsalis (vrtivka) [DACUDO]

Zemepisné rozšírenie:

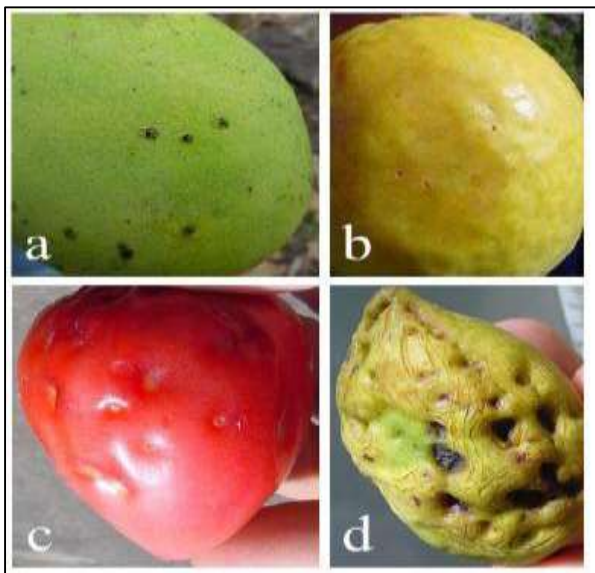
Dospelc *Bactrocera dorsalis*

V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje**.

Bactrocera dorsalis (vrtivka) [DACUDO]

Hlavný hostiteľ:	mango, liči, banán, paprika , pomaranč, citrón, limetka, melón, uhorka , paradajka , jabloň , avokádo, višňa , slivka , broskyňa , nektárinka , baklažán , figa , hruška
Čo sa kontroluje:	Plody a to od obdobia intenzívneho rastu až do zberu
Obdobie pozorovania:	najmä jún až september

Larva na grapefruite

Symptomatické prejavy:

- Ovocie vykazuje znaky **prepichnutia šupky**.
- Ovocie s vysokým obsahom cukru môže **vylučovať sladkú kvapalinu** v mieste kladenia vajíčok.

Príznaky po kladení vajíčok na rôznych druhoch ovocia

Bactrocera dorsalis (vrtivka) [DACUDO]

Opis škodlivého organizmu:

Larvy:

- Liahnu sa 1-3 dni po nakladiení vajíčok a živia sa plodom ďalších 9-35 dní.

Kukly:

- Sú najčastejšie v pôde pod hostiteľskými rastlinami.

Dospelé jedince:

- Samičky kladú vajíčka pod šupku plodu. Dospelce sa pritom vyskytujú po celý rok. Sú dlhé 5-6 mm, podobnú dĺžku majú aj krídla. Sfarbenie je čierno-žlté a krídla sú priesvitné. Dospelce sú schopné prežiť aj nízke teploty.

Larva

Dospelce

Bactrocera dorsalis (DACUDO) - <https://gd.eppo.int>

Bactrocera dorsalis (vrtivka) [DACUDO]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika

v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie ÚKSÚP prostredníctvom príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

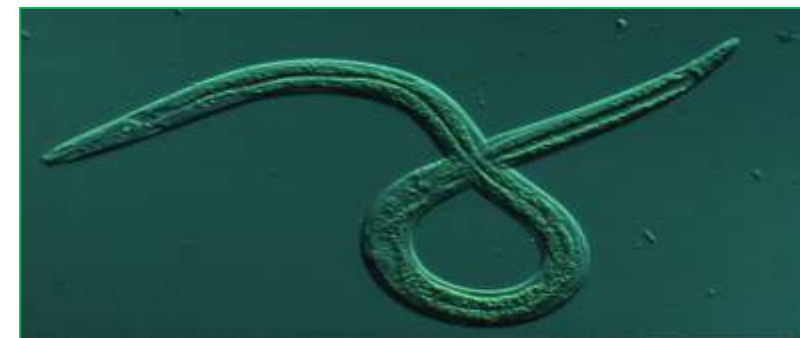
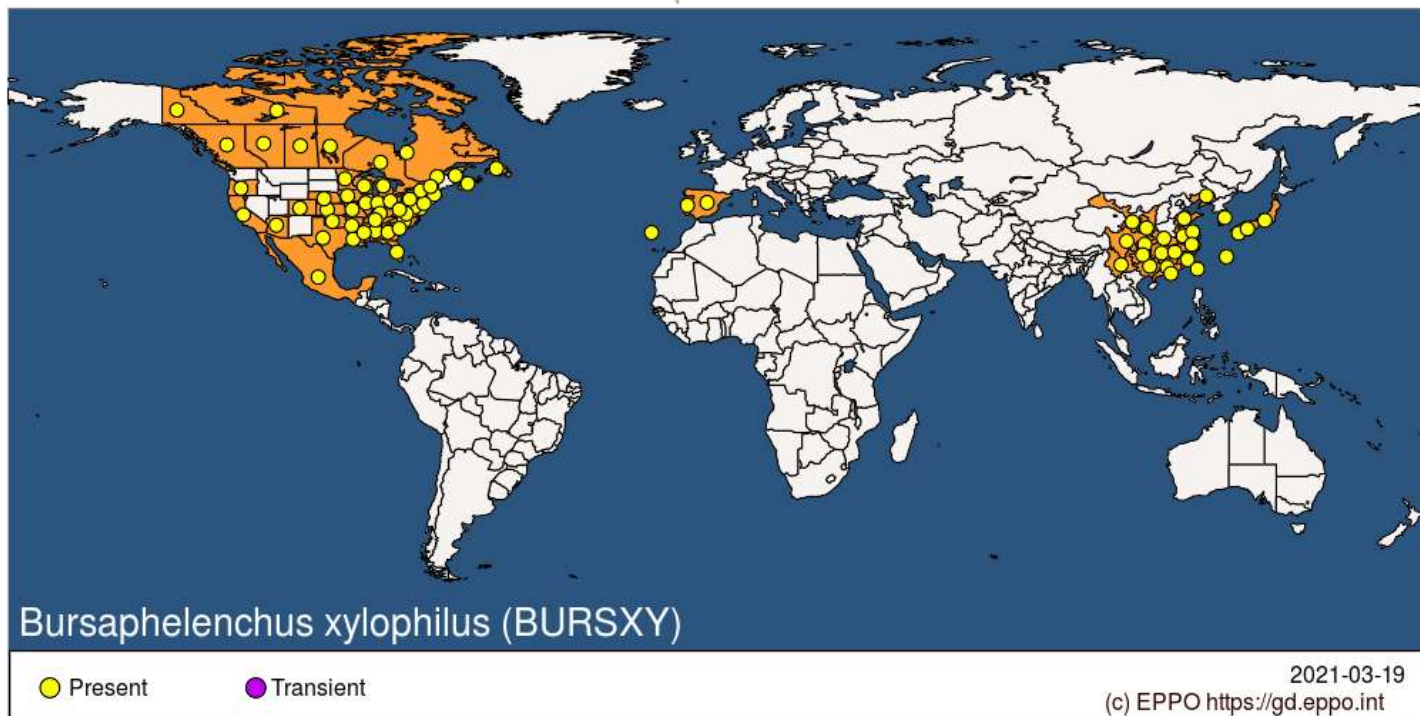

[Vrtivka - EPPO Global Database](#)

Bursaphelenchus xylophilus (háďatko borovicové) [BURSXY]

Zemepisné rozšírenie:

Bursaphelenchus xylophilus

Status v rámci EÚ: prítomný v Portugalsku a Španielsku
V Slovenskej republike sa škodca nevyskytuje.
Vektorom je *Monochamus* spp. - vrzúnik.

Bursaphelenchus xylophilus (háďatko borovicové) [BURSXY]

Hlavný hostiteľ:	rod <i>Pinus</i> (borovica), jedľa, cyprušteľ, smrek, smrekovec, céder, duglaska
Obdobie pozorovania:	porasty hostiteľských rastlín júl až september

Rozlišujeme:

Náchylné dreviny:

dreviny (okrem plodov a semien) jedľa, céder, smrekovec smrek, borovica, duglaska a jedľovec

Náchylné drevo:

drevo ihličnanov (*Coniferales*)
okrem spíleného dreva a guľatiny rodov tis a tuja

Náchylná kôra:

kôra ihličnanov

Bursaphelenchus xylophilus (BURSXY) - <https://gd.eppo.int>

Vektor *Monochamus* spp.

Zábery z Portugalska

Bursaphelenchus xylophilus (hád'atko borovicové) [BURSXY]

Bursaphelenchus xylophilus (BURSXY) - <https://gd.eppo.int/>

Symptomatické prejavy:

- Pôvodca vädnutia borovic.
- vädnutie a žltnutie ihlíc
- **Rýchle usychanie** celého stromu (v teplejších oblastiach strom odumiera už za **30 – 40 dní** od napadnutia a môže obsahovať až milióny háďatiek).
- **Postihnutá je celá rastlina** (okrem ihličia – háďatká sa v ihliciach nenachádzajú).

Vývojový cyklus:

Určujúce faktory:	- izoterma letných teplôt - citlivosť stromov
Teplota 15 °C	12 dní
Teplota 20 °C	6 dní
Teplota 30 °C	3 dni

Bursaphelenchus xylophilus (BURSXY) - <https://gd.eppo.int/>

Vädnuce borovice

Doprevádzajúcim znakom usychania je infekcia a šírenie drevokazných húb, ktoré spôsobujú tzv. modranie dreva

Bursaphelenchus xylophilus (hád'atko borovicové) [BURSXY]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika

v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie ÚKSÚP prostredníctvom príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

[Hád'atko borovicové - leták ÚKSÚP](#)

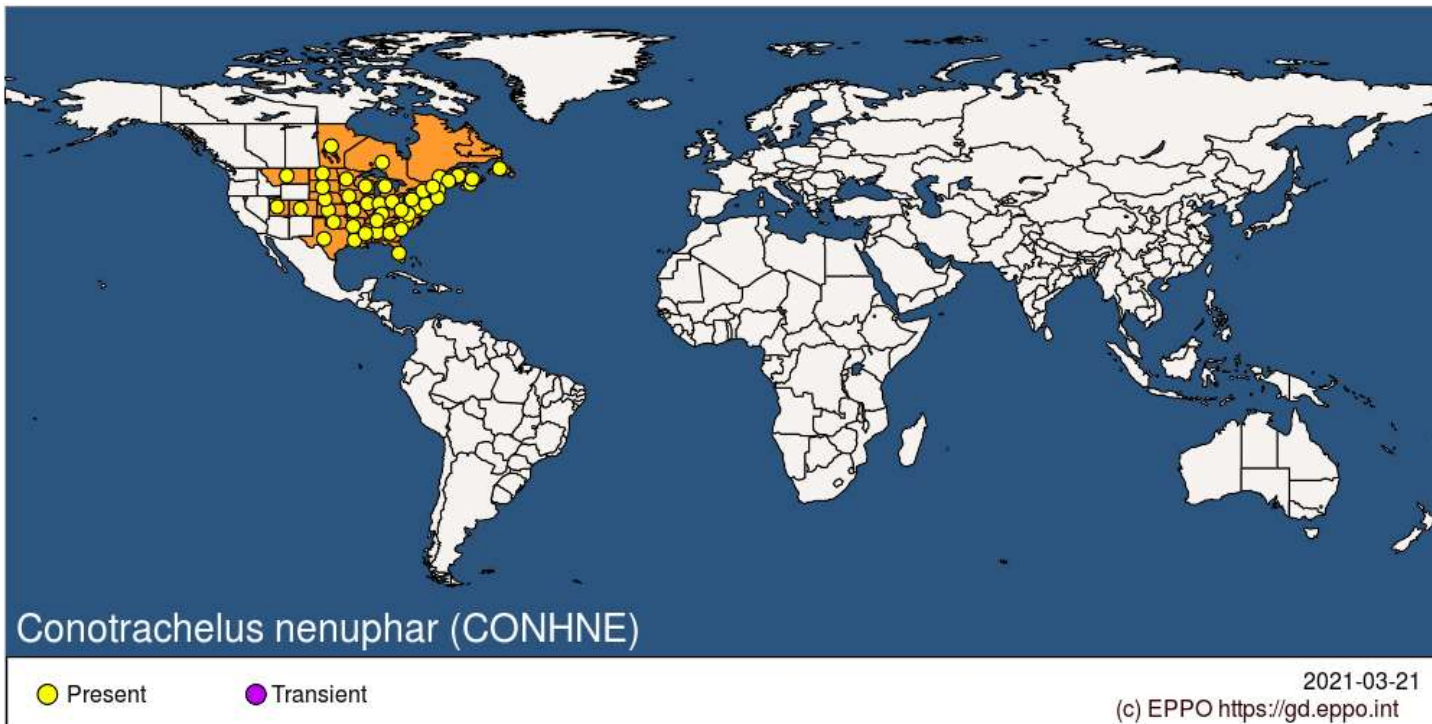
[Hád'atko borovicové - EPPO Global](#)

[Database](#)

Conotrachelus nenuphar [CONHNE]

Zemepisné rozšírenie:

Dospelec Conotrachelus nenuphar

V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje**.

Conotrachelus nenuphar [CONHNE]

Hlavný hostiteľ:

marhuľa obyčajná, čerešňa vtáčia, višňa, slivka domáca, marhuľa japonská, broskyňa obyčajná, slivka japonská a ďalšie druhy *Prunus* spp. Hostiteľom je tiež rastlina *Hemerocallis lilioasphodelus*, jabloň domáca, čučoriedka (*Vaccinium* spp.). Škodca môže napadnúť aj ríbezl'u egrešovú (*Ribes uva – crispa*), hloh, dudu, hurmikaki (*Diospyros kaki*), jahodu *Fragaria ananassa*, hrušku obyčajnú.

Obdobie pozorovania:

apríl až august

Symptomatické prejavy:

- **Povrch** ovocia môže byť **zjazvený alebo zdeformovaný** pri žere a kladení vajíčok dospelými nosákmi a celé ovocie môže byť kompletne zničené činnosťou lariev.

- Väčšina napadnutých plodov **predčasne opadáva**, ale tento jav môže byť čiastočne maskovaný normálnym skorým opadom z fyziologických príčin. Čerešne môžu na stromoch hniť.

- Poškodenie požerom na listoch a kvetoch zvyčajne nie je významné. Okrem toho poškodenie môže spôsobiť napadnutie ovocia hnedou hnilobou.

- Na spodnej strane spadnutého ovocia opusteného larvami sú bežné malé **výstupné otvory**. Ovocie okrem čerešní a višní predčasne opadáva.

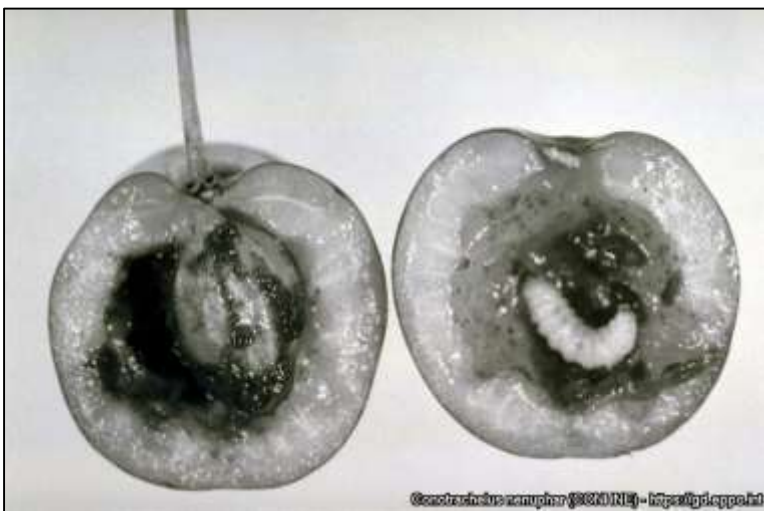
Symptómy po kladení vajíčok

Symptómy na jablkách

Conotrachelus nenuphar [CONHNE]

Larva

Dospelce

Opis škodlivého organizmu:

Vajíčka:

Ku kladeniu vajíčok na ovocí dochádza predovšetkým v **máji**.

Larvy:

K liahnutiu lariev dochádza za 5 -10 dní po nakladení vajíčok. Larvy sa vyvíjajú v **opadaných a hnijúcich plodoch** a o 3-5 týždňov neskôr , zvyčajne začiatkom júna sa prehryzú von **do pôdy**, kde sa zakuklia v hĺbke 10 - 15 cm. Larvy nemôžu prežiť v **suchej pôde**. Larva je cylindrická, belavá a beznohá, obvykle ohnutá v polkruhu a s malou hnedou hlavou.

Kukla:

Kukla má **žltkasto-biele sfarbenie**, s tmavými škvrnami v oblasti očí.

Dospelce:

Dospelce **prvej generácie** sa objavujú **od začiatku júla do augusta**; žerú do polovice augusta a vajíčka kladú iba zriedka. Dospelce sa živia kvetmi, listami a mladými plodmi. Neskôr môžu byť pozorované polkruhové znaky kladenia vajíčok namiesto kruhových. Dospelce dorastá do dĺžky 0,7 cm s typickou **červeno-hnedou kresbou**. V prípade vyrušenia dospelce predstierajú smrť a spadnú na zem.

Conotrachelus nenuphar [CONHNE]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika

v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie ÚKSÚP prostredníctvom príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

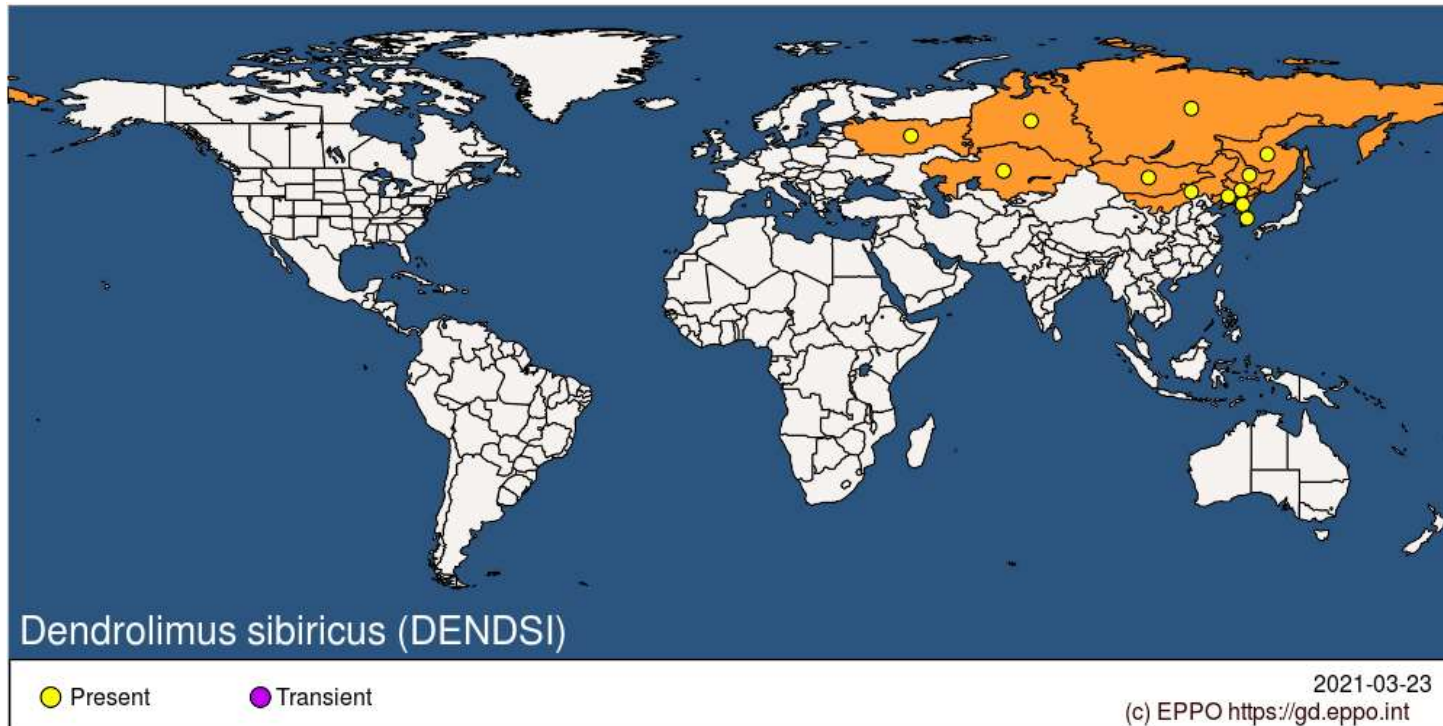
[Conotrachelus nenuphar - EPPO
Global Database](#)

Dendrolimus sibiricus (priadkovec) [DENDSI]

Zemepisné rozšírenie:

Samička Dendrolimus sibiricus

V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje**.

Dendrolimus sibiricus (priadkovec) [DENDSI]

Hlavný hostiteľ:	jedľa, smrekovec, smrek, borovica, jedľovec, duglaska tisolistá
Čo sa kontroluje:	kontroluje sa kmeň a hlavné spodné konáre do maximálnej možnej výšky
Obdobie pozorovania:	najmä máj až október

Dendrolimus sibiricus (DENDSI) - <https://gd.eppo.int>

Symptomatické prejavy:

- Požieraním ihlíc dochádza k **oslabovaniu stromov**.
- pri silnom výskyte postupne dochádza k **rednutiu, slabnutiu až odumieraniu** hostiteľských rastlín.

Kokóny (zámotky)

Dendrolimus sibiricus (priadkovec) [DENDSI]

Opis škodlivého organizmu:

Larvy:

- Sú prevažne čierne alebo tmavohnedé s početnými škvrkami a dlhými chlpmi, s dĺžkou 55–70 mm. Liahnutie počas 13 – 15 dní.

Kukly:

- Larvy sa kuklia v korunách stromov v podobe hodvábných zámotkov.

Dospelé motýle:

- Hnedo-šedé sfarbenie, stredná veľkosť. Predné krídla majú dva tmavomodré pruhy a bielu škvrnu v strede. Samičky sú dlhé cca 40 mm, rozpätie krídiel 60–80 mm. Samčekovia sú približne 30 mm dlhý s 40–60 mm rozpätím krídiel. Samičky kladú vajíčka približne v júli na ihlice, predovšetkým v spodnej časti koruny stromov, ale aj na iných častiach, niekedy aj na zemi.

Vajíčka

Larva

Dospelac – Samička

Dendrolimus sibiricus (priadkovec) [DENDSI]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika
v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie ÚKSÚP prostredníctvom príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

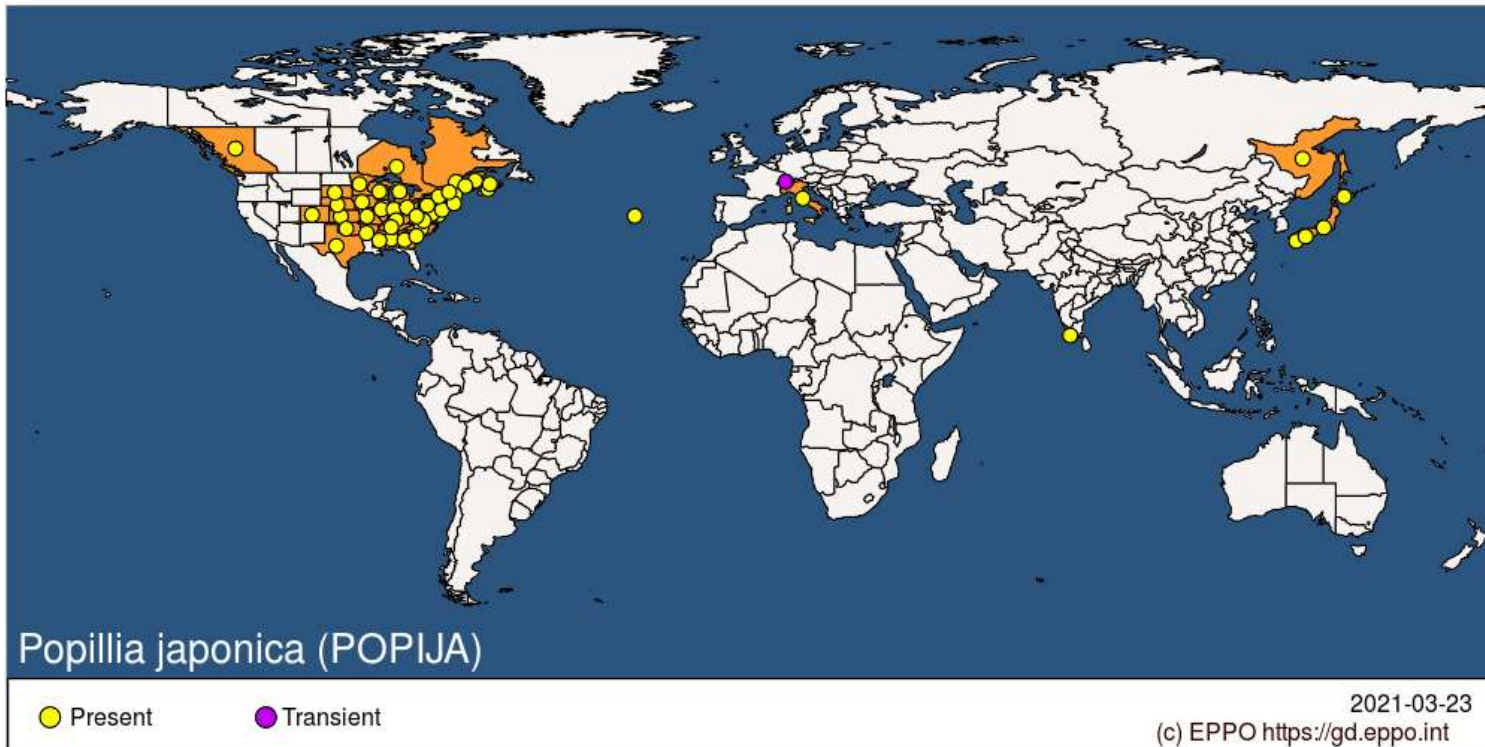

[Priadkovec - EPPO Global Database](#)

Popillia japonica (chrústovec japonský) [POPIJA]

Zemepisné rozšírenie:

Dospelc *Popillia japonica*

V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje.**

Popillia japonica (chrústovec japonský) [POPIJA]

Hlavný hostiteľ:

javor, javor mliečny, pagaštan konský, ibiš ružový, ibiš, jahodovec obyčajný, asparágus lekársky, gaštan americký, citrónovník pomarančový, dula podlhovastá, sója fazuľová, ibištek sýrsky, orech čierny, myrta krepová, smrekovec západný, jabloň domáca, lucerna siata, nandina domáca, pavinič päťlistý, platan javorolistý, nohavec veľkolistý, stavikrv, topol, slivka, broskyňa obyčajná, fazuľa obyčajná, granátovník púnsky, dub, ruža, lipa, brest, vinič, kukurica, cínia pôvabná, prhl'ava

Čo sa kontroluje:

vizuálna kontrola všetkých hostiteľských druhov – jablone, broskyne, slivky, čerešne, maliny a vinič

Obdobie pozorovania:

najmä máj až október

Symptomatické prejavy:

- Imágo škodcu spôsobuje **nápadné požerky na listoch a kvetoch** poškodených rastlín, kde ponechávajú **žilnatinu**.
- **Larvy poškodzujú korene žerom.**
- Najväčšie škody spôsobujú najstaršie larvy v štádiu L3 na jeseň a na jar po prezimovaní.
- Škodca sa môže vyvíjať iba tam, kde je **pôda v letných mesiacoch dostatočne teplá a vlhká.**

Popillia japonica (chrústovec japonský) [POPIJA]

Larva

Popillia japonica (POPIJA) - <https://gd.eppo.int>

Kukla

Martino Buonopane

Popillia japonica (POPIJA) - <https://gd.eppo.int>

Opis škodlivého organizmu:

Imágo a larva:

- Imágo má široko oválne, 7 – 13 mm dlhé telo. Larva je biela a v dospelosti dosahuje dĺžku 20 – 25 mm.
- Vyliahnuté larvy sa živia koreňmi rastlín, dvakrát sa zvliekajú.
- Vajíčko je krémovobiele, guľaté; 1,5 mm veľké.

Dospelé jedince:

- Hlava a štít sú zelené s kovovým leskom, krovky sú červenkasté, nohy tmavozelené.

Dospelec

Popillia japonica (POPIJA) - <https://gd.eppo.int>

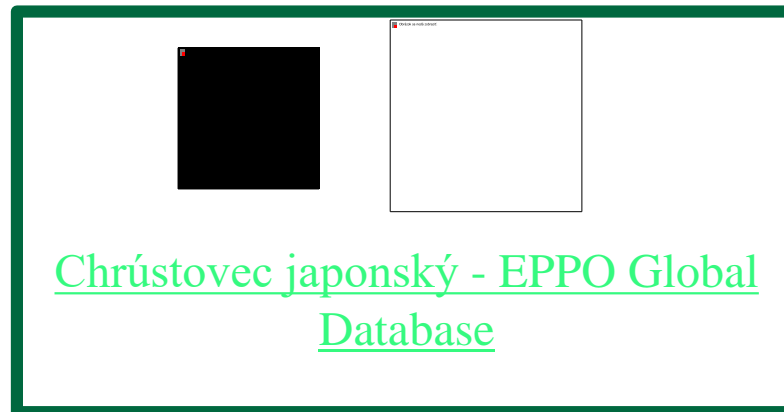
Popillia japonica (chrústovec japonský) [POPIJA]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika
v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie ÚKSÚP prostredníctvom príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

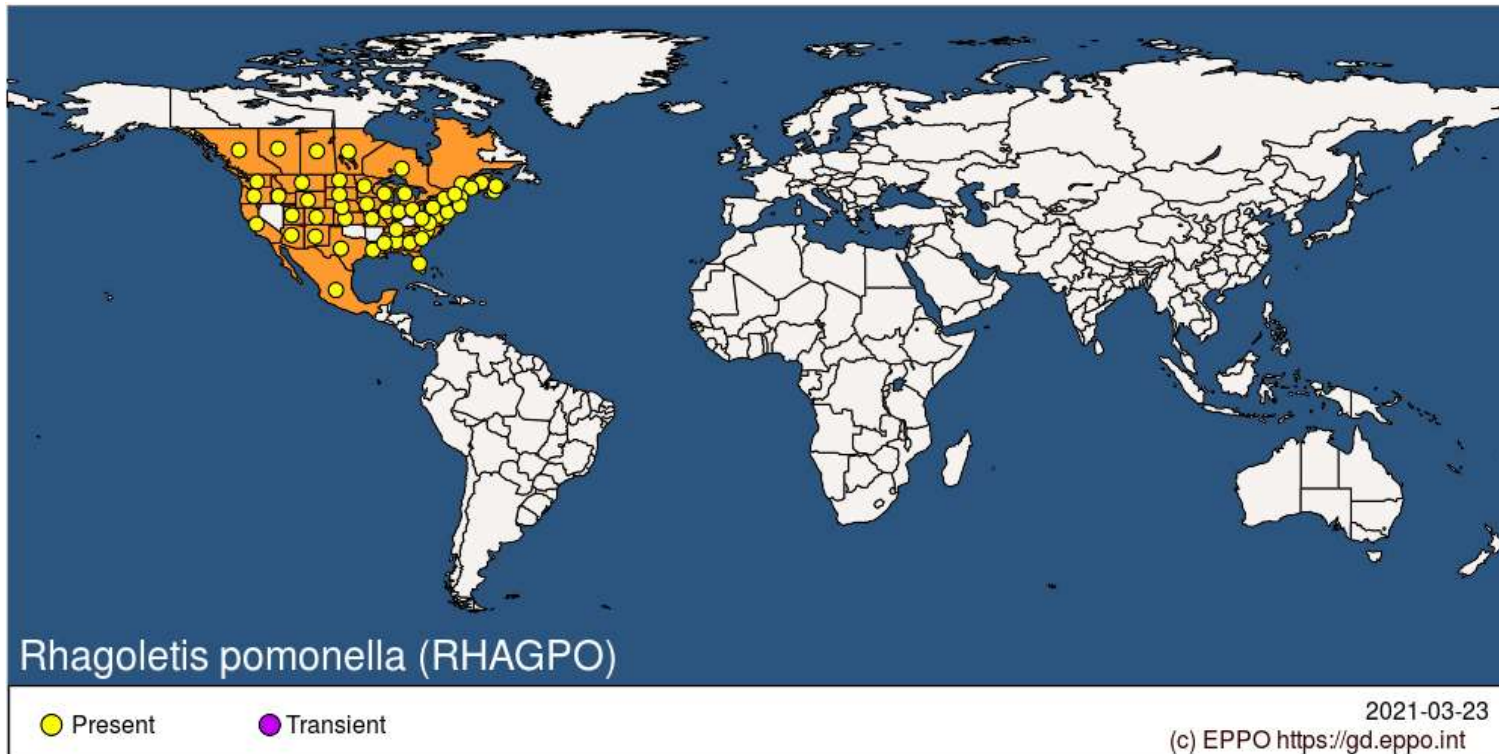
Analýza vzorky nie je spoplatnená.

Rhagoletis pomonella (vrtivka jabloňová) [RHAGPO]

Zemepisné rozšírenie:

Dospeliec *Rhagoletis pomonella*

V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje**.

Rhagoletis pomonella (vrtivka jabloňová) [RHAGPO]

Hlavný hostiteľ:	jabloň, zriedkavejšie marhuľa, čerešňa, prípadne slivky, hloh a ázijská hruška
Čo sa kontroluje:	vizuálna kontrola jabloní a rodu <i>Prunus</i> sp.
Obdobie pozorovania:	najmä máj až september

Symptomické prejavy:

- Tvorba **kľukatých chodbičiek** pod pokožkou jabĺk alebo **drobné vpichy** v mieste nakladených vajíčok. Červivé plody podliehajú hnilobe.
- Rozrezaním podozrivých plodov zistíme buď chodbičky alebo larvy škodcu.

Drobné vpichy v mieste nakladených vajíčok

Kľukaté chodbičky pod pokožkou jabĺk

6. 4. 2021

Rhagoletis pomonella (vrtivka jabloňová) [RHAGPO]

Opis škodlivého organizmu:

Larvy:

Vyľiahnuté larvy najprv vrtajú chodbičky pod pokožkou plodov (jabĺk), neskôr prenikajú hlbšie do dužiny. Vývin lariev trvá 2 – 5 týždňov. Dospelé larvy opúšťajú plody a plytko v pôde sa zakuklia. Larva dosahuje v dospelosti dĺžku 8 – 10 mm. Je žltobiela, beznohá a bezhlavá.

Imága:

Imága sa roja od júna do augusta. Imágo je 5 – 6,4 mm dlhé, čierne so žltými priečnymi prstencami na brušku. Vajíčko je biele, podlhovasté; 0,7 až 1 mm dlhé.

Kukla:

Škodlivý organizmus prezimuje v štádiu kukiel v pôde pod hostiteľskými rastlinami. Kukla (pupárium) je 4 – 6,5 mm dlhá, žltohnedá a má vajcovitý tvar.

Dospelce:

môžu žiť po dobu až 40 dní. Po párení samičky zapúšťajú vajíčka jednotlivo pod pokožku plodov.

Larva

Dospelce

Rhagoletis pomonella (vrtivka jabloňová) [RHAGPO]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika

v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie ÚKSÚP prostredníctvom príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

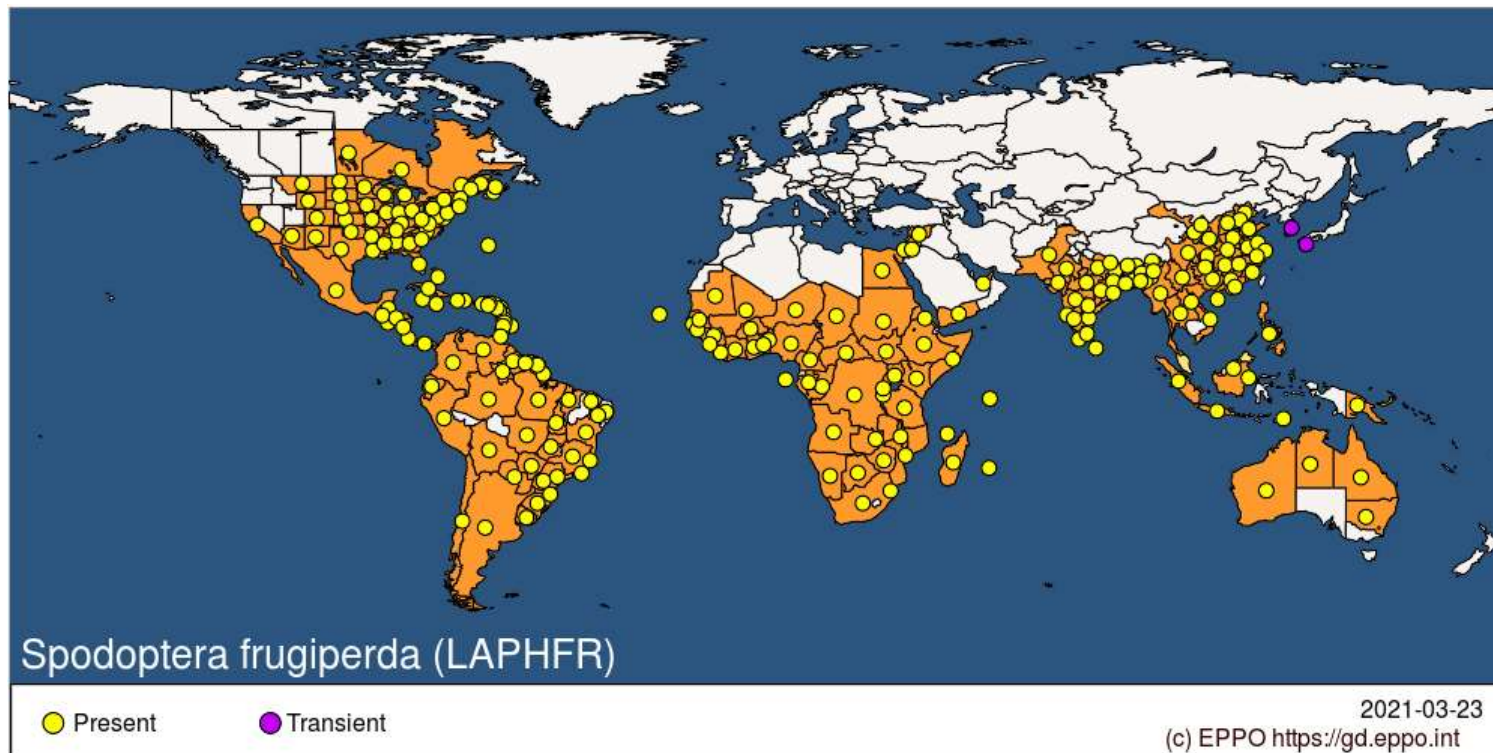
Vrtivka jabloňová - EPPO Global
Database

Spodoptera frugiperda (sivkavec) [LAPHFR]

Zemepisné rozšírenie:

Spodoptera frugiperda

V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje.**

Spodoptera frugiperda (sivkavec) [LAPHFR]

Hlavný hostiteľ:

Hlavnými hostiteľskými druhmi sú rastliny z čeľade **lipnicovité (*Poaceae*)** – **trávy, kukurica, ryža, cirok a cukrová trstina**. Škodca bol pozorovaný aj na rastlinách z čeľade **kapustovité (*Brassicaceae*)**, **tekvicovité (*Cucurbitaceae*)**, **lucerne, cibuli, fazuli, sladkých zemiakoch, rajčiakoch** a rôznych druhoch z čeľade **ľuľkovitých (*Solanaceae*)** (**baklažán, ľuľok veľkoplodý, paprika, tabak**). Záchyty sú známe aj z rôznych okrasných rastlín, ako napr. **chryzantémy, karafiáty a pelargónie**.

Obdobie pozorovania:

apríl až október

Symptomatické prejavy:

- **Kukuričné listy** sú zožraté, majú poškodené okraje, možno na nich pozorovať larválny trus. **Mladé larvy skeletonizujú listovú plochu medzi žilami**. Rastliny do veku 30 dní môžu byť na báze odhryznuté činnosťou veľkých lariev, teda húseníc. Staršie rastliny môžu mať klasy napadnuté larvami, ktoré vrtajú do zŕn kukurice.

- Na **rastlinách rajčín** môžu byť púčiky a vegetačné vrcholy zožraté a plody poprepichované.

Kukurica poškodená larvami

Spodoptera frugiperda (sivkavec) [LAPHFR]

Opis škodlivého organizmu:

Vajíčka:

- Bývajú prilepené k povrchu listu v skupinách po 100 – 300 kusov, niekedy v dvoch vrstvách. Samička kladie vajíčka v noci, zvyčajne na spodnú stranu nižšie umiestnených listov. K liahnutiu dochádza po 2-10 dňoch.

Larva:

- Veľmi odlišná od iných lariiev z rodu *Spodoptera*. Mladé larvy sú zeleného alebo hnedého sfarbenia. Väčšie larvy sa stávajú kanibalmi. Vývoj prechádza cez 6 instarov a v závislosti od podmienok (potrava a teplota prostredia), vývoj cez všetkých 6 instarov môže trvať 14 – 21 dní. Väčšie larvy sú nočnými živočíchmi až do zakuklenia a dorastajú do dĺžky 30 – 40 mm. V poslednom instare majú variabilné sfarbenie: od ružovej cez žltú, olivovú, hnedú, matnú sivú až úplne čiernu.

Kukla:

- **Štádium kukly** trvá 9-13 dní. Kokóny sa nachádzajú v zemi alebo medzi listami hostiteľských rastlín.

Dospelce:

- sivo-hnedá až hrdzavo-hnedá mora s rozpätím krídel 32-38 mm. Samička je v porovnaní so samcom väčšia. Život dospelca trvá približne 12 – 14 dní.

Vajíčko

Larva

Dospelce

Spodoptera frugiperda (sivkavec) [LAPHFR]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika

v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie ÚKSÚP prostredníctvom príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

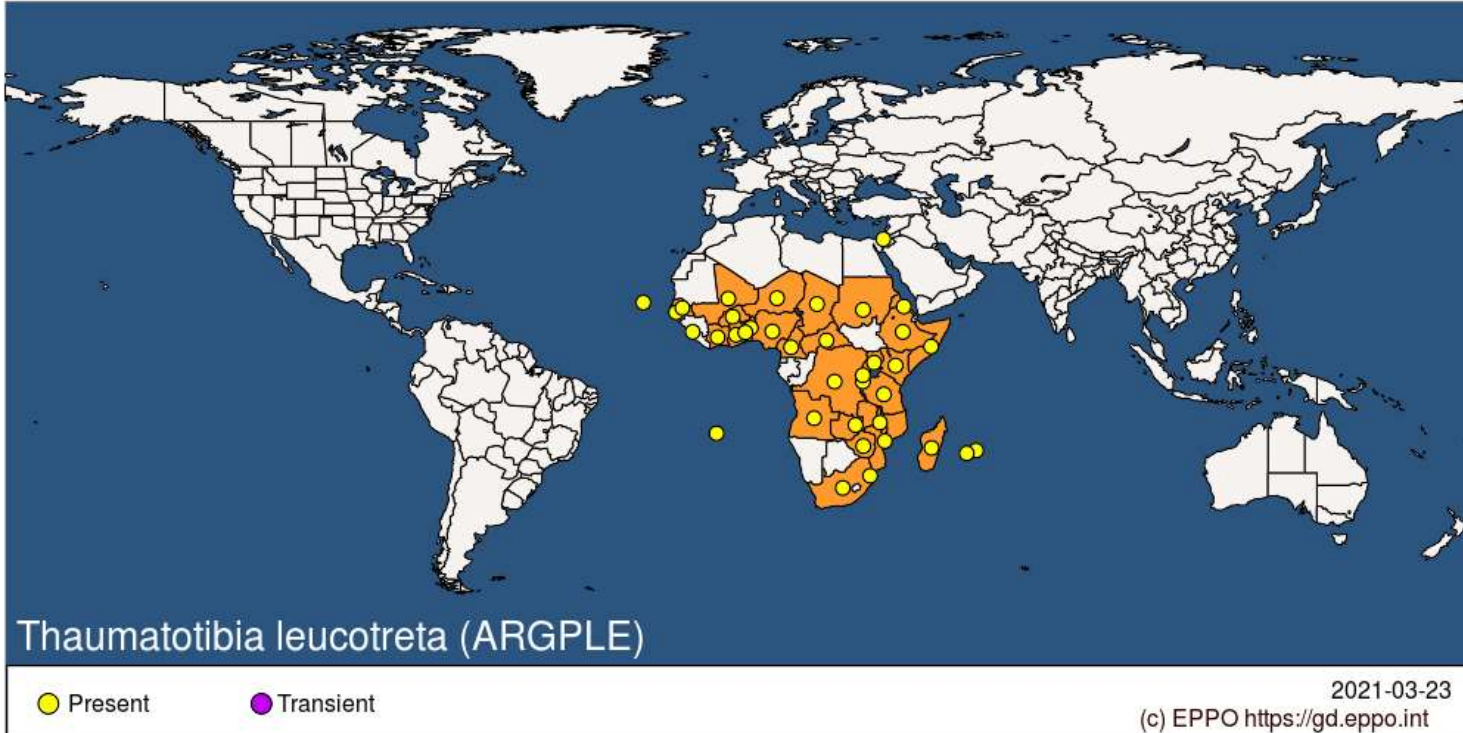

[Sivkavec - leták ÚKSÚP](#)
[Sivkavec - EPPO Global Database](#)

Thaumatotibia leucotreta (obaľovač) [ARGPLE]

Zemepisné rozšírenie:

Thaumatotibia leucotreta

V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje**.

Thaumatotibia leucotreta (obaľovač) [ARGPLE]

Hlavný hostiteľ:

paprika, bavlík a *Citrus*, ďalej sú to broskyňa, kukurica, dub letný, baklažán, vinič hroznorodý, ricín obyčajný, ruže, makadamové orechy, avokádo a ricín, menej významné sú kakao, karambola, káva, guáva, liči, ebenovník, hurmikaki, granátové jablko a fazuľa.

Čo sa kontroluje:

kontrola významných hostiteľov

Obdobie pozorovania:

najmä máj až september

Symptomatické prejavy:

- Škody spôsobujú larvy **požerom vo vnútri plodov.**
- Poškodenia požerom môžu následne vytvoriť vstupnú bránu pre **sekundárnu baktériovú alebo hubovú infekciu.**

**Larva vo vnútri
a na povrchu mandarínky**

Thaumatotibia leucotreta (obaľovač) [ARGPLE]

Larva

Dospelce

Opis škodlivého organizmu:

Vajíčka a larvy:

- Vajíčka sú belavé a kladené na povrch plodu buď jednotlivo alebo v malých skupinách.
- Krátko po vyliahnutí larvy prechádzajú do plodov, kde začínajú úživný žer. Mladé larvy sú svetlej farby s tmavo hnedou hlavou a zvyčajne sa vyvíjajú cez 5 instarov. Neskôr môžu byť larvy dlhé až 15 mm a sú ružovo červenej farby s tmavo hnedou hlavou. Po úživnom žere sa larvy kuklia v pôde.

Dospelé jedince:

- Dospelce sú 7 – 8 mm dlhé a rozpätie krídiel dosahuje 15 – 20 mm. Predné krídla majú pestrú hnedú až sivú kresbu s bielou škvrnou v strede. Zadné krídla sú svetlo hnedej farby.

Thaumatotibia leucotreta (obal'ovač) [ARGPLE]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika

v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie** ÚKSÚP prostredníctvom **príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

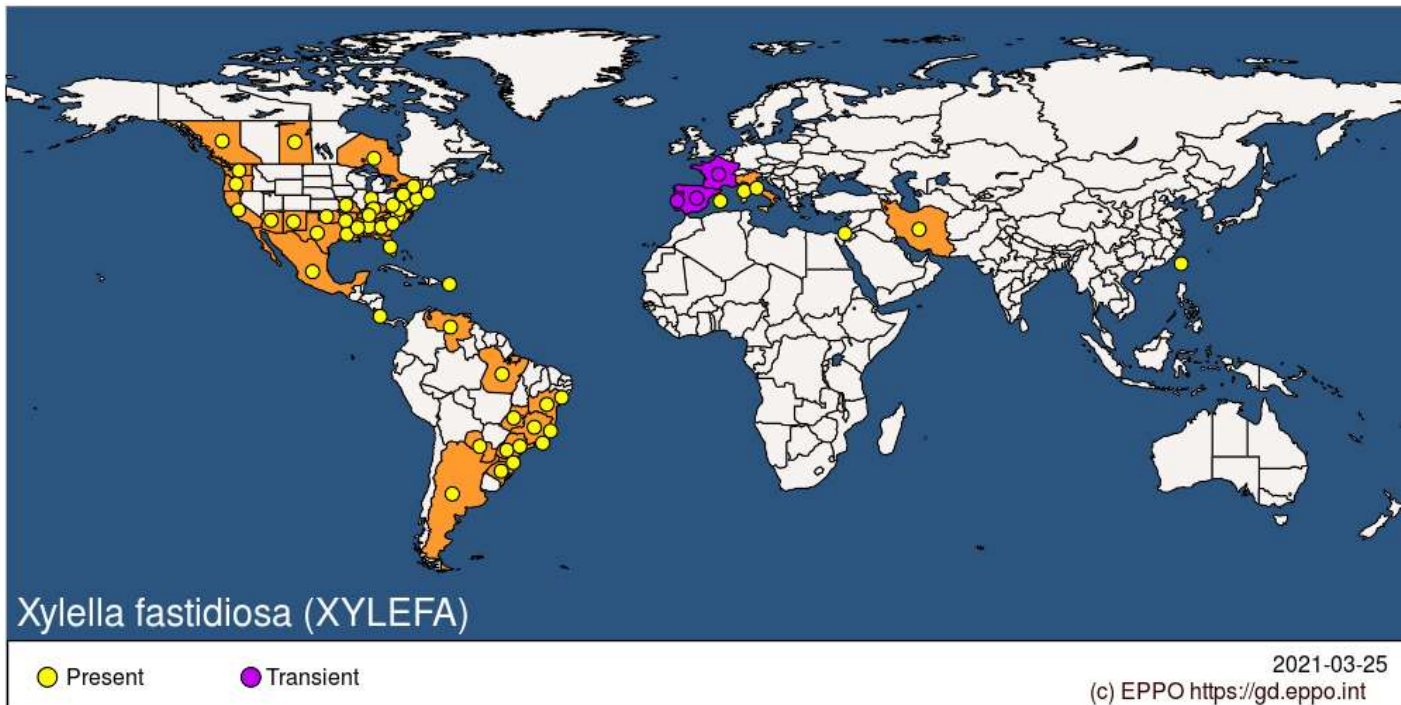
Obal'ovač - EPPO Global Database

Xylella fastidiosa

[XYLEFA]

Zemepisné rozšírenie:

Príznaky Pierceovej choroby na viniči

V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje.**
Táto bakterióza je pôvodcom Pierceovej choroby.

Xylella fastidiosa [XYLEFA]

Hostiteľské rastliny:

VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2020/1201 *Xylella fastidiosa*

- **PRÍLOHA I**
  - ❖ Zoznam rastlín, o ktorých je známe, že sú vnímavé na jeden alebo viaceré poddruhy špecifikovaného škodcu - **hostiteľské rastliny**
- **PRÍLOHA II**
  - ❖ Zoznam rastlín, o ktorých je známe, že sú vnímavé na konkrétne poddruhy špecifikovaného škodcu - **špecifikované rastliny**

Xylella fastidiosa [XYLEFA]

Všeobecné príznaky napadnutia hositeľských rastlín baktériou:

Prejavy prítomnosti baktérie sú vždy závislé od druhu hositeľskej rastliny a samotného kmeňa baktérie *Xylella fastidiosa*. Za všeobecné príznaky napadnutia možno považovať **spálu** a **vädnutie listov**, následnú **defoliáciu**, výskyt **chlorózy** alebo **bronzovitosti pozdĺž okraja listu**. Niekedy však napadnuté rastliny **nemusia javiť známky infikovania**. Časté je pozorovanie príznakov len na niekoľkých konárkoch, avšak s postupom času dochádza k rozšíreniu symptómov na celú rastlinu. Pri silnom napadnutí môže dôjsť až k **úhynu infikovaných rastlín**.

Xylella fastidiosa [XYLEFA]

Opis príznakov na VINIČI

- **Listová spála**, t.j. náhle uschnutie a zhnednutie okrajovej časti listovej čepele, zatiaľ čo susediace pletivo zožltne alebo sčervenie.
- Vyschnutie sa rozšíri na celý list, ktorý sa skrúti a opadne, avšak stopka ostáva na výhonku.
- Tieto príznaky sa spravidla začínajú objavovať v neskoršom letnom období, kedy sú rastliny vystavené vodnému stresu v dôsledku horúčav.
- Letorasty dozrievajú nepravidelne a sú na nich zjavné veľké plochy hnedého a zelenkastého pletiva.
- V ďalších rokoch po infekcii sa na kroch tvoria zakrpatené chlorotické letorasty. Infikované kry zriedka prežívajú jeden až dva roky po infekcii.

Xylella fastidiosa [XYLEFA]

Xylella fastidiosa na broskyni

Opis príznakov na BROSKYNI

- Tvorba tzv. **bakteriálnej zakrpatenosti broskyne**
- **Koruna** infikovaných stromov je **horizontálne sploštená, tvaru dáždnika**, čo je dôsledkom skrátenia internódií a nápadneho horizontálneho rastu letorastov.
- Olistenie je nezvyčajne husté, listy sú tmavo zelené.
- Zakrpatenosť je najzjavnejšia v prípade mladých rastlín. Ďalším príznakom je **predčasné kvitnutie a zmenšenie plodov**.

Vo všeobecnosti rodia infikované stromy plody polovičnej veľkosti; celkovo je úroda zredukovaná o 80-90 %.

Xylella fastidiosa [XYLEFA]

Opis príznakov na SLIVKE:

- Prejavuje podobne ako na viniči **listovou nekrózou**. Táto sa prejavuje **nepravidelnou chlorózou** alebo **hnednutím listov od okraja** alebo **od listového hrotu**. Neskôr je poškodené pletivo od zdravého oddelené **chlorotickým pásikom**. V skorších fázach infekcie sa choroba môže prejavovať len na niektorých individuálnych kostrových konároch.
- Neskôr dochádza ku **usychaniu** a **odumieraniu konárov** a (v priebehu dvoch rokov od infekcie) aj celých stromov.

Xylella fastidiosa [XYLEFA]

Spoločné symptómy prítomnosti *Xylella fastidiosa* na **všetkých hostiteľských rastlinách**

- **Zhnednutie cievnych zväzkov na priereze výhonkom.**

Tento príznak sa však nemusí vyskytovať po celej dĺžke výhonku.

Príznaky - čerešňa

Príznaky - dub

Príznaky - oleander

Xylella fastidiosa

[XYLEFA] ÚKSÚP
72

Príznaky - platan

Príznaky - Polygala myrtifolia

Príznaky - mandľa

Príznaky - kávovník

*Príznaky
—
levandula
x allardi*

Najdôležitejší prenášači - vektory

Carneocephala fulgida

Graphocephala atropunctata

Draeculacephala minerva

Homalodisca vitripennis

Miesta odchyty vektorov:

- Viničové a ovocné škôlky
- Rodiace výsadby (vinohrady, sady)

POMOCOU LAPAČOV
v období **apríl až október**

Xylella fastidiosa [XYLEFA]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika
v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie ÚKSÚP prostredníctvom príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

[Xylella fastidiosa - leták ÚKSÚP](#)

[Xylella fastidiosa - EPPO Global](#)

[Database](#)

Tobomavírus napádajúci rajčiaky [TOBRFV]

Tomato brown rugose fruit virus

- Tobomavírus napádajúci rajčiaky (Tomato brown rugose fruit virus – ToBRFV) **nie je v súčasnosti uvedený** v zozname karanténnych škodcov Únie ani v zozname regulovaných nekaranténnych škodcov Únie stanovených vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2019/2072.
- Analýzou rizika škodcu sa preukázalo, že **špecifikovaný škodca a jeho škodlivé účinky by mohli byť z hľadiska zdravia rastlín závažné pre Úniu**, najmä pre pestovanie druhov *Solanum lycopersicum* L. a *Capsicum* spp.

[VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE \(EÚ\) 2020/1191](#)

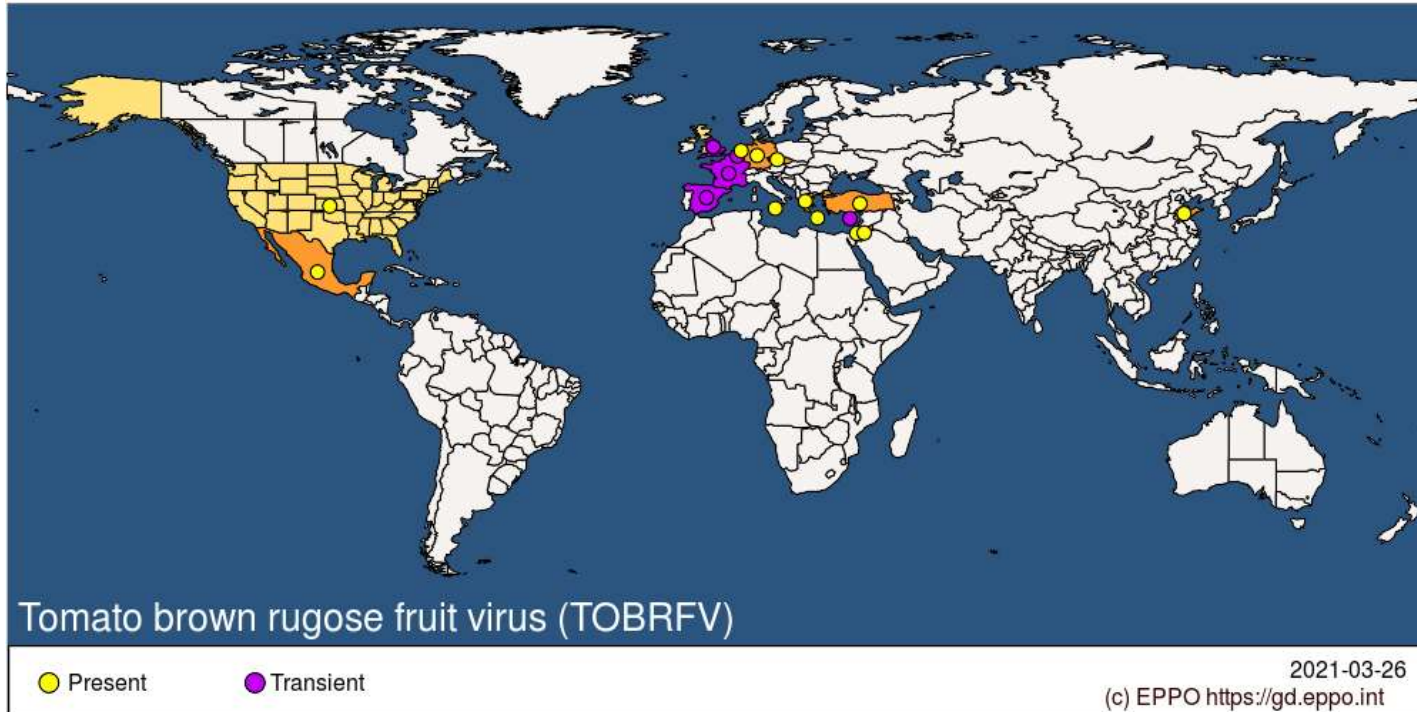
[Tobomavírus napádajúci rajčiaky \(Tomato brown rugose fruit virus – ToBRFV\)](#)

[VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE \(EÚ\) 2021/74 NOVELA](#)

Tobomavírus napádajúci rajčiaky [TOBRFV]

Zemepisné rozšírenie:

Typické príznaky na rajčiakoch

V Slovenskej republike sa škodca **nevyskytuje.**

Tobomavírus napádajúci rajčiaky [TOBRFV]⁷

Hlavný hostiteľ:

rajčiak jedlý (*Solanum lycopersicum*) a paprika ročná (*Capsicum annuum*). Podľa niektorých pokusov sa dokázalo, že hostiteľmi môžu byť aj rastliny *Nicotiana benthamiana*, *Nicotiana glutinosa*, tabak lesný (*Nicotiana sylvestris*) a tabak virgínsky (*Nicotiana tabacum*). Buriny *Chenopodium murale* a Puľok čierny (*Solanum nigrum*) môžu predstavovať rezervoár tohto vírusu. Dokonca bol potvrdený výskyt tohto vírusu na **baklažáne**, ktorého pôvod bol z Mexika.

Čo sa kontroluje:

poľné porasty, rýchliarne rajčín a papriky, kontrola semien papriky a rajčiaka určených na pestovanie bez ohľadu na krajinu pôvodu

Obdobie pozorovania:

od mája do septembra, skleníky celoročne

Príznaky na paprike

Príznaky vädnutia a žltnutia

Symptomatické prejavy:

- Na rastlinách **rajčiaka** spôsobuje vírus **chlorózu**, **mozaiku** a **mramorovanie listov**. Na stopkách kvetov a stopkách listov sa môžu vyskytovať **nekrotické škvrny**. Na **plodoch** sú viditeľné **žlté** alebo **hnedé škvrny**. Povrch plodov je **zvrásnený**, plody môžu byť **deformované** a **nepriamo dozrievajú**. Jednotlivé príznaky sa však môžu líšiť v závislosti od odrody rajčiaka.

- Pre **papriku** sú typickými príznakmi tohto vírusu **žltnutie**, **mozaika** a **deformácia listov**. Na plodoch papriky sa vyskytujú **žlté** alebo **hnedé škvrny** alebo **zelené pruhy**. Taktiež môže dochádzať k deformácii plodov.

Tobomavírus napádajúci rajčiaky [TOBRFV]

V prípade výskytu / podozrenia výskytu škodcu: Odber vzorky (FI) → Diagnostika
v prípade pozitívneho výsledku: Eradikácia (zničenie)

- **! Okamžité kontaktovanie ÚKSÚP prostredníctvom príslušného oblastného fytoinšpektora (FI) !**

Oddelenie kontroly ochrany rastlín - KONTAKTY NA FYTOINŠPEKTOROV

Analýza vzorky nie je spoplatnená.

[Tobomavírus napádajúci rajčiaky -
článok ÚKSÚP](#)

[Tobomavírus napádajúci rajčiaky -
EPPO Global Database](#)

• OKRASNÉ ČREPNÍKOVÉ RASTLINY

Spodoptera frugiperda, Thaumatotibia leucotreta, Xylella fastidiosa

• OKRASNÉ A OVOCNÉ DREVINY

Agrilus anxius, Agrilus planipennis, Anoplophora glabripennis, Anoplophora chinensis, Aromia bungii, Bactrocera dorsalis, Bursaphelenchus xylophilus, Conotrachelus nenuphar, Dendrolimus sibiricus, Popillia japonica, Rhagoletis pomonella, Thaumatotibia leucotreta, Xylella fastidiosa

• RASTLINY pestované v SKLENÍKOCĤ (rajčiaky, papriky...)

Anthonomus eugenii, Bactericera cockerelli, Bactrocera dorsalis, Spodoptera frugiperda, Thaumatotibia leucotreta, Tobomavírus napádajúci rajčiaky

• VINIČ

Popillia japonica, Xylella fastidiosa

• SADENICE JAHÔD

Conotrachelus nenuphar

• ZEMIAKY

Bactericera cockerelli

• CITRUSY

Anoplophora chinensis, Bactrocera dorsalis, Thaumatotibia leucotreta, Xylella fastidiosa

• LESNÉ DREVINY

Agrilus anxius, Agrilus planipennis, Anoplophora glabripennis, Anoplophora chinensis, Bursaphelenchus xylophilus, Dendrolimus sibiricus, Popillia japonica, Thaumatotibia leucotreta

Ďakujeme za pozornosť